

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas VII

Vasario-February 15 d., 1925

442

No. 3 (170)

M. Z.

Vasario 16-ta!

Viešpaties pranašas tarė:
—Kelkitės, kaulai sudžiūvę!
Dievas stebūklą padarė,
Kyla iš grabo... lietuviai...
Broliai, ko žiūríte!
Pajėgų turíte,
Laisvės gadyne atėjo!
Kilkíte, stokíte,
Veikit, kovokíte
Už lietuvių idėją!

A. Jakštas.

(Iš Kantatos "Mažajai
Lietuvai").

Nors Jakštas tuos žodžius rašė del Mažosios Lietuvos, kuomet ji pakilo nusimest svetimos vokiečių globos, kad prisidėtų prie savo Motinos žemės ir tautos, bet juos, tuos žodžius, galima taikinti ir prie visos tautos.

Svetimi mus laikė mirūsiais, sudžiūvusiais kaulais, kuriems jau nebeatsikelti, o vis labiau džiūti ir į dulkes pavirsti.

Lietuvos vardą buvo išbraukę iš geografijos, lietuvių tautą vengta minėti, kaip dar gyvą ir esančią.

Ir štai, perėjusi baisiausias kankinimų agonijas, be laiko užkasta į kapą, marinta tauta, atsikėlė, prabilo, pareiškė: aš gyva esu ir gyva būt noriu!

Atgimusi tauta tikėjo į savo laisvę ir nepriklausomybę. Tik laukė tinkamo momento. Ir jis atėjo. Atėjo daug anksčiau, negu laukta, negu tikėtasi.

Tai buvo 1918 metų Vasario 16-tą. Tą dieną tautos rinktiniai vadai, tautos sostinė—Vilniuje, paskelbė tautos laisvės ir nepriklausomybės deklaraciją.

Paskelbė labai nepaprastu laiku, kuomet dar

aplink užė karas, siautė visą kraštą spaudžianti svetima pajėga.

Ir suelektrizavo šis obalsis visą tautą. Nusitvėrė jo, kaip savo vilties ir išganyto žibintą. Kur tik buvo lietuvių, ir tolimiausiuose nuo tėvynės kraštuose, visur ir visus vienodai sugalvanizavo šis obalsis.

"Laisvę pažinę jungo nevilksim!"

"Lietuvos galybė—mes patys!"

Štai Vasario 16-tos obalsiai.

Tačiau...

Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės deklaracija buvo paskelbta sostinėj Vilniuj. Jis liko išplėstas. Vilnius—tautos paminklų vieta, didvyrių grabai, istorijos-praeities, kultūros ir švišos centras, svetimų užgrobtas!...

Vasario 16-tą lietuvių tauta tik tada minės be gedulo, kuomet Vilnius bus išliuosuotas.

Nenurimsim, kol Vilniaus neišvaduosim!

Arba, kai Smetona sako, "Mes Vilniaus kas metai tol gedėsime, kol jo neatgausime. Tai vilties, o ne nusiminimo mūsų gedulys!"

Taip. Tautai padaryta kruvina skriauda, kuri tur būt vėliau ar anksčiau atitaisyta. Ir ta valanda ateis.

Vasario 16-ta! Iš visų Lietuvos kampų žmonės susirinkę Kaune pas Karo Muzėjų papildė savo pažadus, susikaupia dvasioj tolesnei kovai už savo žemę, už savo brolius, už Vilnių.

Mes, išeiviai, tautos atžalos, gyvenimo nuneštos toli nuo kamieno, toje susikaupimo valandoj bent mintimis nuskryskim pas tą aukurą, pas Karo Muzėjų, ir širdyse sudrūtinkim bendrą priesaikos obalsį: Nenurimsim, kol Vilniaus neišvaduosim!

Vyčių Vajui Įsisiūbavus.

Iš visų kolonijų Centras gauna žinių apie kuopų darbuotę. Tos žinios džiuginančios. Visos kuopos mažiau ar daugiau apimtos Vajaus obalsių dvasios. Visos mažiau ar daugiau darbuojas.

Nuo Lewiston iki toliausių Vakarinių Valstybių kolonijų kuopų darbas eina. Ir išanksto galima tikėtį į geras Vajaus pasekmes.

Ne visos kuopos žino, kaip, kokiais būdais atsiekti geidžiamų rezultatų. Kai kurios perdaug pasitiki bendra agitacija. Surengia prakalbas, išaiškina apie Vyčių organizaciją, nurodo reikalą organizuotis, vis tik pasekmės išeina nedidžiausios, o dažnai ir visai menkos.

Reikia griebtis ir kitokių priemonių.

Labai praktingas būdas yra eitį į šeimynas, išdėstinēt Vyčių siekimus, organizacijos obalsius, principus, apie darbuotę ne vien jauniems, bet ir jų tėvams, motinoms, ar kitiems globėjams.

Yra atsitikimų, kad tėvai, įsitikinę Vyčių geriausiais troškimais, išžiūrėję į jų darbuotę, įsiklausę į jų obalsius, patys atveda vaikus prirašytį prie Vyčių.

Reik daryt, kad Vyčius žinotų ir suprastų jei ne visi, tai bent daugelis senųjų. Jie tada liks geriausi Vyčių rėmėjai. Jaunimas yra jų globoj, jų priežiūroj ir jų raginamas bei patariamias stas į Vyčius.

Toliau. Prirašant naujus narius reik duot jiems galimybės susipažint su Vyčių konstitucija. Narys, nepažystąs Vyčių konstitucijos, yra tik iš vardo Vytis, o tikrųjų Vyčių idėjų, obalsių, dvasios nepažysta.

Apskritai, visose kuopose reikia daugiau kreipt domės į Vyčių konstituciją, ją skaityt, gilintis. Kai kurios kuopos savo susirinkimuose ima atskirus konstitucijos skyrius, juos skaito, kelia diskusijas ir tokiu būdu plačiau išsiaiškina.

Grįžtant prie Vajaus, prisieina pranešt, kad šioj valandoj jo rezultatus sunku tiksliai paduot, net sunku juos numatyt, kokie išeis pačioj paibaigoj.

Gyviausia eina kai kurios Naujos Anglijos kuopos, kaip 17-ji, So. Boston, toliau labai drasiai šneka 1-ji kuopa Montello, Mass. Šioji kuopa pasižada net iki šimto naujų narių prirašyt. Žiūrėsime.

Chicagos apskritį gyviausia eina ir daugiausia yra prirašę 24-ji kp. Jau tur apie 50 naujų narių. 112-ji ir gi tur apie tiek. Lėtai, bet tvirtai žengia 13-ji kuopa, pernykščių metų čampio-

nas. Ji tur per tris šimtus narių, tai nelabai ir paiso skaičiaus augimo. Bet jai sekasi. Taip būna visuomet: reik tik įsijudint, įsisiūbuot, tuomet nereik nē didelių pastangų ieškot kandidatų, juos prikalbinėti. Jie patys atsiranda ir ateina.

Mažiausia kol kas susidomėjimo Vajaus reikalų rodo Connecticut ir N. Y. ir New Jersey valstybių kuopos. Didelių Detroit'o kolonijų kuopos taip pat nerodo susiinteresavimo.

Apskritai imant, šiais metais į Vajaus rungtynes stojo žymiai didesnis kuopų skaičius, negu pereiniais Vajais, bet rezultatai dar nežinomi. Priežastis nurodēm pereinam Nr., kad kuopos su rezultatais slapstosi ir nesiunčia Centru i k pat paskutinių Vajaus laiko valandų.

Ar Vajaus laikas bus pratęstas?

Centro Valdyba griežtai nusistačius savo žodžio laikytis, Vajaus laiko nepratęsti. Kitaip įvyktų maža "demoralizacija." Kai ateis kiti metai ir bus paskelbtas Ketvirtas Vajus, tai kuopos nesiskubins darban, jos pilnai bus įsitikinę, kad prie paskelbtų dviejų mėnesių bus pridėtas ir trečias. Nes "taip buvo užpernai, pernai, taip bus ir šiemet."

Bet "žmonių balsas yra Dievo balsas." Chicagos apskrities kuopų susirinkimas š. m. Vasario 11 d. kone vienbalsiai nutarē prašyt ir reiklaut Centro Valdybos Vajaus laiką pailgint. Žiūrėsime, ką pasakys kitos kuopos. Jei pailginimo pareikalaus ir kiti apskričiai bei atskiros kuopos, tuomet, žinoma, Centras turēs skaitytis.

Vajus eina! Jo tikslas yra sudrūtint organizaciją nariais ir finansiniais.

Nutautę ir prieštykiniai elementai buriasi krūvon.

Mums reik tautines ir religines pozicijas stiprint.

Kokia jaunuomenē, tokia bus tautos ateitis. Daugiau domės į mūsų jaunimą. Organizuokimės ir stiprėkime!

Kun. A. T.

Abraomas Linkolnas.

(Šių metų balandžio 15 d. sueina šešiasdešimt (60) metų mirties sukaktuvių didžiojo šios šalies prezidento—Abraomo Linkolno. Šiame rašte plačiau aprašyta jo gyvenimas ir darbai. Red.).

Abraomas Linkolnas gimė Kentucky valstijoje vasario 12 dieną, 1809 m. Jo tėvas nemokėjo skaityti nei rašyti. Gi motina, gera krikščionė ir prasilavinusi, kurios Linkolnas neteko einant devintuosius metus, buvo jam brangi ir numylėta esybė. Vėlesniame savo gyvenime Linkolnas išsitarė: “Aš pasilieku skolingas savo angelui motinai už tą visa, kuom esu ir kuom pasitikiu būsiąs.”

Linkolnas neturėjo progos mokytis. Mokyklą telankė vos 12 mėnesių. Mėgiamiausios jo knygos buvo šios: “Biblija,” “Pilgrimų Progresas” ir “Aizopo Pasakos.” Sakoma, jog jis atmintinai žinojęs visas Aizopo pasakas ir daugelį citatų iš Biblijos. Begalo jis mylėjo knygas ir kiekvieną, kurs paskolindavo jam skaityti knygą, vadino geriausiuoju draugu ir prietelium. Anais laikais nebūta daug knygų. Ir jis ryžosi semti visą žinybą iš jų. Tatai negaišino laiko veltui. Atsitaikius kiekvienai progai, jis skaitė knygas, semdamas iš jų mokslą savo ateičiai. Laimė, kad turėjo gerą pamotę, kuri drąsindavo jį skaityti ir mokytis. Taipgi jis brangino kiekvieną laikraščią iškarpa; iš jų tai išmoko atmintinai visas Henriko Clay'o prakalbas. Jis mokinosi viso, kas tik buvo prakilnu ir dora ir buvo žinovas įvairiuose dalykuose. Dennis Hanks rašo: “Buvo tai vienas daiktas, kurio Abraomas Linkolnas nežinojo—jis nežinojo, kaip būti pikčiurna, kaip padaryti kam nors blogo bei pamanyti ką blogo apie kitą.” Jo gabumai, jo jumoras ir pasakų žinojimas savaimi kėlė jį augštyn ir buvo visų favoruojamas. Jo kilnus būdas ir patogi išžiūra traukė savep visus. Jo ūgis septynioliktuose metuose pasiekė pilnąjį augštumą: 6 pėdų ir 4 colių.

Jo tėvams persikėlus į Indianą, paskui į Illinojų—matome Abraomą Linkolną triūsiantį ir besidarbuojantį įvairiuose užsiėmimuose, o po darbo, besimokinantį, kad vėlesniai pakilus augščiau.

Linkolnui, būnant jaunam vyriškiui, tais laikais būta keturių blogumų jaunuose vyruose. Vieni girtuokliavo, antri kaziriavo, vėl kiti piktžodžiavo ir keikė, o ketvirtieji rūkė ir “ėdė” bei čiulpė tabaką. Linkolnas nepalinko nei vienan bloguman, gyvendamas blaiviai ir padoriai. Delto jis buvo stiprus ir sveikas kūnu ir dvasia.

Kilus karui su Indijonais, Linkolnas ėmė dalyvumą kapitono rangoje. Sugrįžęs jis užsiinteresavo politika ir 1834 m. jis buvo išrinktas į Illinojaus valstijos legislatūrą.

Linkolnas, einąs 22 metus, buvo nuplaukęs į miestą New Orleans ir matė juodžius vergus, išstatytus turgavietėje ir pirkliams pardavinėjant, kaip žiauriai apsieita su jais; tada savo bendrams jis tarė: “Vyrai, aš prisiekiu Amžinuoju Dievu, jeigu seksis man sulaukti progos, tai stipriai paimsiu į savo rankas tuos besočius pirkliuotojus vergais.”

Užimtas įvairiomis pareigomis sugebėjo jis rasti laiko studijuoti teises ir patapti prisiekinduoju advokatu 1837 m. Savo ofisą atidarė Springfielde (Ill.) ir čia pagarsėjo savo profesijoje. Jis taipgi ėmė dalyvumą ir prezidento rinkimuose 1840 m. ir 1844 m. Gi 1846 m. buvo išrinktas į Atstovų Rūmus. Atsinaujinus Missouri valstijos kompromisui, buvo jis kviestas atsakyti į Stepono A. Douglas prakalbą, kad gavus Kansas valstijos balsavimą. Jis tai išėjo į debatus su Steponu A. Douglas septynius kartus. Bet gi pastarasis laimėjo rinkimuose į S. V. senatorius, o Linkolnas atkreipė visos šalies akį į save ir plačiai išsigarsino piliečiuose.

Linkolnas 1860 m., debatuodamas su savo oponentu, išsireiškė: “Douglas nepaiso, ar vergų paliuosavimas bus balsuojamas augštyn ar žemyn, tačiau Dievas rūpinasi ir žmonija rūpinasi ir aš rūpinuos ir, Dievui gelbstant, aš laimėsiu.”

Kai Linkolnas tapo išrinktas į prezidentus, jis tai pasiskyrė maldai ir dėkonei tam tikras dienas. Jis tai darė Naminio Karo laikuos, realizuodamas, jog pirmutinė pagelba reikalautina iš Aukščiausiojo. Jo tai administravimo laikais buvo įvesta Dėkonės Diena, kaipo tautinė šventė.

Linkolnas, kad ir nebuvo katalikas, tačiau jis tikėjo į Dievą ir visame kame atsiduodavo Dievo Apvaizdai. Tai visa reiškiasi jo gyvenime. Kai jis tapo išrinktas į prezidentus, tai atsisveikindamas su kaimynais 1858 m. viešai išsireiškė: “Without the assistance of that Divine Being who ever attended him I cannot succeed. With that assistance I cannot fail. Trusting in Him who can go with me and remain with you, and be everywhere for good, let us confidently hope that all will yet be well.” Antroje inauguracijoje vėl girdėta jį kalbant: “With malice toward none, with charity for all, with firmness in the right, as God gives us to see the right, let us

strive on to finish the work we are in." O Gettysburgo nemirtingą savo kalbą užbaigė šiais žodžiais: "This nation, under God, shall have a new birth of freedom; and that government of the people, by the people, for the people, shall not perish from the earth." Kad tai visa su-

ABRAOMAS LINKOLNAS.

prastų šių dienų džingojistai ir bigotininkai, tai šalies parėdymas būtų tvarkesnis ir žmonių laisvė kas link tikybos ir kalbos būtų apsaugota ir užtikrinta. Šių dienų šalies vairininkai matomai toli atsiliko nuo Linkolno dvasios ir tikrosios pilietybės teisių, kurios priklauso kiekvienam šioje laisvoje šalyje.

Linkolno administravimo laikais reikėjo turėti neišsemiamą kantrybę ir ištvermę. Jis tai buvo tikrasis vyras valdyti šalies vairą. Jis tai suvienijo ir sustiprino pakrikusią šalį, sujungiant pietus su šiaurių valstijomis. Jis tai numalšino Naminį Karą. Jis tai panaikino vergiją ir davė išliuosuotiems vergams lygias teises su visais šalies piliečiais.

Kaip Linkolnui rūpėjo šalies gerovė ir vergų paliuosavimas galime matyti iš sekančių jo žodžių: "If I could save the Union without freeing any slave, I would do it; and if I could save it by freeing all the slaves, I would do it; and if I could save it by freeing some and leaving others alone, I would also do that. What I do about slavery and the colored race, I do because I believe it helps to save the Union."

Sausio 1 d. 1863 m. Linkolnas, proklamudamas vergijos panaikinimą, pabriežė visą pobūdį ir autoritetą. Čia paduodame proklamacijos teksto dalį: "And by virtue of that power and for the purpose aforesaid, I do order and declare that all persons held as slaves within said designated States and parts of States are, and henceforward shall be, free; and that the executive government of the United States, including the military and naval authorities thereof, will recognize and maintain the freedom of said per-

sons." Pačioje pabaigoje Linkolnas tarė: "And upon this act, sincerely believed to be an act of justice, warranted by the Constitution upon military necessity, I invoke the considerate judgment of mankind, and the gracious favor of Almighty God."

Paliuosavęs vergus ir sutriuškinęs sukilėlius maištininkus Linkolnas išgijo daug priešų, kurie dėl pelno netekimo bei iš pagiežos griežė dantimis ir kėsinosi jį nužudyti. Linkolnas gaudavo daug grąšinančių laiškų, tačiau į tą visa neatkreipė dėmesio. Kai sergėjo jį valstybės kariai ir slaptoji sargyba, tai visa neramino jį ir norėjo būti liuosas.

1865 m. balandžio 14 dieną Vašingtone buvo taikos ir dėkonės diena. Bet gi tuo pačiu sykiu ji liko gedulio diena visai tautai, nes toje dienoje buvo nužudytas patsai prezidentas Linkolnas. Rytojaus sulaukus, kai Linkolnas mirė, Stanton'as, pirmiau buvęs prezidento priešas, išsireikė: "Nūn gi jis priklauso amžiams."

Taip. Linkolnas mirė kankinio mirtim. Ir nuo laiko mirties prabėgo daug jau metų. Tačiau Abraomo Linkolno vardas šiandien gerai žinomas kiekvienam amerikoniui, ne tai, jog jis buvo didis valstybės vyras, laikęs aukštą ir garbingą valstybėje vietą, bet gi visi čionykščiai gerbia jį, kad jo gyvenimas buvo jų tautos gyvybės dalim. Jis tai savo gyvenimu sukūrė Jungtines Valstybes ir už jas aukavo savo gyvybę piliečių laisvei apsaugoti. Linkolno pergalė ir mirtis davė jam neišdildomą vietą pasaulio istorijoje.

Linkolno Paminklo Atidengimas. Linkolno palaikai buvo atgabenti į Springfieldą (Ill.) geg. 3 dieną ir sekančią dieną buvo palaidoti Oak Ridge kapinėse. Jungtinių Valstybių piliečiai sumanė didingam jų tautos vyrui pastatyti istorinį paminklą ties jo antkapio. To paminklo atidengimas įvyko spal. 15 dieną 1874 m. Reikia nepamiršti, kad jį atidengė dvi vienuoli* iš Dominikonų Seserų įstaigos. Tų metų anglų kronikos paduoda sekančias žinias:

"1874 m. spalio 15 dienos rytmetį viskas buvo prirengta Paminklo atidengimui. Dvi milžiniškos dryžiavos vėliavos, perjuostos šilkinėmis girliandomis, gracingai nusileido ties Paminklu. Prezidentas U. S. Grant'as pareikalavo Paminklo atidengimo garbę pavesti dviem narėm iš religinės Seserų įstaigos, kad bent tuomi teikti joms dėkingumo už jų pasiaukavimą ir ištikimą tarnybą Naminio Karo laikuos.

*) Sakomųjų vienuolių vienos biografija dviejuose straipsniuose, mano parašyta, antgalviais: "Mirė Garsi Pionierė Vienuolė" ir "A. a. Vienuolė Marija Juzefina"—pavesta "Draugui" išspausdinti.—Kun. A. T.

“Paskutiniuoju momentu rengimo komisija pareiškė, kad seserys arčiausia gyvenančios vienuolynuose yra po klauzura ir atsisakusios garbės atidengti Paminklą. Dalyvaujančiuose kilo tikroji konsternacija. Bet gi generolas Sherman'as, kaip karo lauke, taip ir šičia buvo lygus. Jo atmintis nuskriejo į tasias dienas Kentucky valstybės ir Memphise, kur Šv. Dominyko (Dominykonės) seserys aukavosi ir slaugojo jo kamandos sužeistuosius ir mirštančiuosius kareivius. Jis tai pasakė: “Jeigu šičia aš turėčiau Šv. Dominyko seseris, tai jos neapviltų manęs.”

“Kun. P. J. Mackin'as, kurs nugirdo generolo žodžius, išsitarė: “Manding aš turiu Šv. Dominyko seseris (iš Kentucky valstijos), kurios mokina mano parapijos mokykloje. Bet gi jos yra Jacksonvillėj. Aš esu tikras, kad jos neatšakys, leidžiant J. M. vyskūpiui Baltei.”

“O kur gyvena vyskūpas?” tuoju paklausė prezidentas Grant'as. “Mes gausime vyskūpo leidimą. Tu, generole Sherman'e, įsakyk prirengti specialinį traukinį, kai aš telegrafuosiu vyskūpiui.” Ir netrukus prezidentas Grant'as gavo vyskūpo telegramą, kuriame J. M. vyskūpas Baltės autorizavo seserį Juzefiną Meagher'aite, perdėtinę Šv. Patricijaus mokyklos, Jacksonvillėj, paimti drauge kitą seserį ir tuoju vykti Springfieldan, kur jodvi, sulyg prezidento pareikalavimo, privalą atidengti Paminklą ties Linkolno antkapiau.

“Kun. P. M. Burke, kaipo bažnytinis atstovas, lydėjo į Kapitolių abidvi seseri 35 mylių kelionėje. Procesijoje, kuriaja pradėta ceremonijos, prezidentas su palydovais generolais, pasi-puošusiais pilnose regalijose, užėmė pirmutinės karietas; po jų sekė Paminklo atidengėjos—dvi Dominykinės—kurių paprastas, tačiau gerbtinas juodas baltas rūbas, darė įžymųjį kontrastą ir skyrė nuo kitųjų pasaulinių dalyvių.

“Ceremonijos tęsėsi kelias valandas. Galutinai Illinojaus gubernatorio Oglesby prakalba užsibaigė ir tūkstantiniai dalyviai laukė tylumoje. Ženklas buvo duotas atidengėjom ir dryžios vėliavos persidalino, atskleidžiant tikrąją Linkolno stovylą. Kai pasipylė aplodismentai, tai seserys, pasišalinusios, dingo iš minios ir vėliau grįžo Jacksonvillėn.”

Auksas, be abejo, naudingas, bet gūvus, veiklus ir mylintis savo tėvynę žmogus yra daug vertesnis už auksą.
Abraham Lincoln.

Jaunyste, tavo rankose viskas yra galima.
Longfellow.

Gyvendamas su žmonėmis neužmiršk to, ką sužinojai vienas būdamas ir galvok apie tai, ką sužinojai iš žmonių.
L. Tolstojus.

Kl. Pietaris.

A. A. KAZIMIERO BŪGOS MIRTIES
ATMINIMUI.

(K. Būgos kūną praleidžiant Kibartuose
5-XII-1924).

Pas Tavąjį kapą, štai, rauda šiandieną
Gedulingąją giesmę Lietuvų Tauta;
Nutrenkė perkūnu lietuvių kiekvieną,
O, Didvyri, Tavoji mirtis nelaukta...

Kam mirei gi, o, Būga, mes klausiam visi,
Ir atsako laukiam prie kapo sus'rinke...
Veltui... kalba iš kapo vien tylą baisi...
Ir klūpome mes vis į žemę sulinke...

Kelkis, Didvyri, kelkis, o Darbo Žmogau,
Nejau liks nearta Tavo dirvoj vaga?!...
Jo dvasia su mumis, nors kūnas miręs jau...
Jis mirė... Amžinai jau mums mirė Būga...

Mokslo tvorą jis tvėrė, ir liko spraga,
Jis nešė mūs vardą pasauliui plačiam;—
Gedime šiandien... mirė mums brangus Būga...
Ir nēr kas pamaino jį darbe sunkiajam...

Liūdnumo štai skraistė Lietuvą užslinko,
Mūs' širdysna atplūdo gaudumo banga...
Ir geduloj svetimos vėliavos linko...
Liūdim mes, liūdi pasaulis... mirė Būga...

—o—

Jurgis Daina

SIELOS MERGELEI.

Aš dėgančios savo širdies
Liepsnelėmis tau parašysiu;
Vaizdų kuogražiausių minties,
Kaip perlo, gausiai prisagstysiu.

Tik, ar besuprasi mane,
Ar mintį skrajuolę įspėsi,
Beskrendant padange žvaime,
Palikus šios žemės merdėsį...

Suprask, merguzėle, mane
Ir stengkis įspėti dainelę,
Kuri tau švelniai, it sapne,
Palies aidu tavo širdele.

Tas aidas bus mano dainos,
Laiku išbujojęs liūdnuoju,
Kurį, baigęs darbus dienos,
Iš savo širdies išdainuoju....

Ir lengva tuomet ir smagu
Palieka jaunutėje širdyje!
Jaučiu, kad ne viens tarp vargų
Esu aš šios žemės būvyje....

Visur mane lydi daina
Ir guodžia, kaip draugas, ramina,
Ir savo aidų šypsena
Vainiką laimėjimų pina.

Ir šnabžda į širdį jinai,
Kad guos ji mane per amželių...
Ir žada nuvest kur sapnai,
Ir mintys nuskirsti tegali.

Ir priduria ji, kad raudot,
Ne man, bet tik jai priderėtų,
Nes aš jos nemoku guodot,
Kaip ji, mano brangi, norėtų!

26-IX-21 m.

—o—
J. Augustaitytė-Vaičiūnienė.

ŽVEJAI.

Žvejai laimingi, žvejai laisvi,
Žvejų tėvynė—plotai žalsvi,
Supami švelniai jūros dainų,
Seka jie žaismą deivių žvainų.

Žaisdamos draiko kasas žalias,
O žvejai plaukia tiesiai į jas;
Taško jos putoms, mēto bangoms,
Tai vėl vyniojas rūko skaroms.

Ei, nebegrįši, žveji, iš čia:
Pamos Jūratė tave slapčia,
Gintaro rūmuos gyvensi tu,
Bangose žaisi su ja kartu.

Pamilsiu jauną žvejį ir aš,
Su juoju plauksim ir į bangas:
Dangus ir jūra—laisva platu,
Ir jūros kalbą aš suprantu.

Žvejai karaliai, sostai—laivai.
Audrai nurimus, šypsos blaivai
Jų karalijos bokštai melsvi—
Žvejai karaliai, žvejai laisvi!

—o—
A. Liutkus.

KADA VYŠNIOS ŽYDI.

Kada vyšnios klesti, žydi,
Gieda vyturėliai,
Mano sielą džiaugsmas lydi,
Ten kur žiedužėliai...

Nusiskyniau jų šakelę,—
O žiedai snieguoti—
Nubyrėjo į žemelę,
Kaip drugiai sparnuoti,

Draug su jais pavyto, byra
Mano rūpestėlis,
Noris skristi, ten kur svyra
Gėlės gėlužėlės.

—o—
Kl. Pietaris.

“VARGINGOSIOS TĖVYNĖS”

PROLOGAS.

Ne į tave šiandieną kreipiuosi jau, mūza,
Prašydams suteikt įkvėpimo šviesaus,—
Nebe jūrų nūn ašai dainuosiu medūzą,
Dugne kada guli vandens ji gilaus;

Jau mano dainelės balsai susipyne
Neb' grožį ir meilę nuo šiandien giedos...—
Ar džiaugsis poeta, kad' jis mato Tėvynę,
Nelaimėj paskendus?!—oi, ne!—jis raudos...

Tad paimsiu aš kankles senovės vaidilos
Ir jūjų užgausiu kerėtas stygas,
Tegul mano dainelė, padangėn pakilus,
Sujudins užmigusias brolių jėgas,

Ir nelaimėj paskendusią, gelbėt Tėvynę
Tautiečius prie darbo sušauks ji visus;
O jei, mano šauksmą tikri broliai pamynę,
Varguos Tėvų Šalį paliks,—oi, baisus

Tad laukia jų kerštas dievų nemirtingųjų,
Nes Krivių-Krivė kankles užkeikė tas,
Kad laimino dainai vario stygas jis jūjų,
O dievai žegnojo jo keiksmo maldas!...

Žiūriai-Gudeliai,
8 d. lapkričio, 1924 m.

—o—
J. Augustaitytė-Vaičiūnienė.

KAD SUGRĮŽTŲ.

Kad sugrįžtų tie rasoti rytmetėliai,
Ir saulutė patekėjus kad sužibėtų skaisti vėlei.
Svajonėlės lakūnėlės kad pakiltų
Ir nuskristų nuplasnotų į saulutę tiestu tiltu.

Kad vėjelis vėl švelnutis sušlamėtų
Ir nešiotų skanų kvapą vakarais jis rūtų—
mėtų.

Tavo dainą dar nors sykį kad išgirščia,
Tai pasaulį šaltą nykų vėl užmirščia vai už-
mirščia.

Kad sugrįžtų tai, kas grįžti nebegali,
Ir paraustų tavo skruostai jau sustingę ir išbalę.
Aš vėl rozėmis žydėčia, kaip kadaise
Padainuočia savo dainą sieloj pintąją gražiausią.

Jurgis Daina

Sirdis Laimėjo.

Tvankus ir karštas buvo oras. Saulės spinduliai degino žemę, kuri aižėjo ir trūko nuo kaitros. N miestelio mediniai trobesiai pasišiaušusiais ir išsišiepusiais išrodė. Tik atskiri mūreliai stunksojo ir snaudė myluojami saulės spindulių, tarsi nejausdami jų galės!...

Kaito ir prakaitavo nuo dienos karščio ir jaunas X pulko leitenantas Pranas Jurgonis. Jis sėdėjo prie atdaro lango ir be paliovos šluostės prakaitą, kuris, kaip šieną piaunant, lašėjo nuo veido.

“Gal eiti išsimaudyti? Gal nebus taip karšta?”—pamanė jis, braukdamas per kaktą skepetėle ir nudžiugo. Patiko jam nauja mintis.

Jis atsistojo. Tai buvo vidutinio ūgio, gražaus kūno sudėjimo, liesus, kaip nendrė, vyrukas. Veidas jo, įdegęs saule, savotiškai gražiu ir simpatingu išrodė. Gerbiniuoti, tamsiai geltoni plaukai, jį dar labiau dabino. Apsirengęs jis buvo prastai, bet gražiai. Naujos medžiagos mundryras su bridžėmis ant jo kūno, kaip apgiję buvo! Užtat jam rengtis ilgai nereikėjo: užsivilko, susisegiojo, susijuosė diržu—ir viskas!

Prieš išeisiant, jis priėjo prie staliuko ir, paėmęs mažą veidrodėlį, susišukavo plaukus. Mesdamas šukas ant staliuko, pažvelgė į mažą gražios merginos paveikslėlį ir, rodos, nenorėdamas apsisistojo. Paėmė jį, šypsodamas laimės šypsena, ir pradėjo vartyti rankose, it būtų pirmu kart pamatęs. Apvertęs antrą pusę, garsiai, pasidžiudodamas, paskaitė:

“Mylimam draugui P. Jurgonui.”

Agnė.

Džiaugsmo ir vilties atdūsysis išsiverzė iš krūtinės paskaičius paaukavimo žodžius! Pasidžiaugęs ik valios, jis atsargiai padėjo paveikslėlį—ir linksmas, lengvu žingsniu išėjo pro duris. Bet vos praėjo sodnelį ir pasuko gatvėn, skambus balsas pašaukė jį:

— Jurgoni!...

Jis greit atsigrėžė atgal ir nustebo: paskuiėjo Agnė vesdama už rankos mažą sesutę, ir, besitardama prie jo, kalbėjo:

— Kur žengi taip sparčiai? Nei karščio nebijai... Va, mes su sesute vos einame.

— Labą dieną!—šypsodamas, pradėjo sveikintis Jurgonis, spausdamas Agnei ranką. Ji jam atsakė tokiu pat paspaudimu ir meilieu akių žvilgsniu.

— Kur gi pati droži?—paklausė jis pasisveikinęs.—Gal pakeliu...

— Gal ir pakeliu... Aš einu už miestelio, zinai, į savo mylimąją vietą, prie seno gluoksnio, kuris auga, o kartu ir džiūsta, ten prie upelio. Pats gi, kur eini?

— Aš norėjau užėti pas vieną draugą. Kartu žadėjom maudytis eiti. Bet jei nieko prieš neturi, tai su tavim dabar eisiu.

— Oi, daug turiu prieš... — nusišypsojo Agnė ir, nelaukdama jo atsakymo, padavė savo ranką, tardama:

— Bet jei taip nori, einam iki plento kartu. Ten savo keliais galėsi traukti.

— O jei netrauksi?

— Kaip norėsi galėsi elgtis...

Čia į kalbą įsimaišė Agnės sesutė. Ji pradėjo skūstis, kad skrybėlė jai sunku nešti. Ir nors sarmatino už tai Agnė, bet ji, lūputę patempus, nesiliovė prašiusi panėšėti skrybėlę, teisingamos:

— Aš maža. O sklybėlė tokia didelė! Man sunku!

Jurgonis, nežinodamas, kaip pradėti kalbą nutilus Agnei, nudžiugo, kuomet jos sesutė pradėjo kalbėti. Nemalonus tylėjimo, kurį jis širdžia nujautė, neįvyko. Užtat, kad kalba vėl nutruktų, jis, norėdamas ją palaikyti, pasisiūlė Agnės sesutei skrybėlę panėšėti. Ta sutiko ir jiedu pradėjo tarp savęs kalbėtis apie skrybėlės gražumą, saldinių gardumą, drugio greitumą ir apie viską, kas tik galvon Agnės sesutei atėjo.

Agnė gi plačiomis akimis žiūrėjo į Jurgonį, užimtą jos sesute. Žvilgsniai buvo aiškūs ir meilūs, pilni artimų svajonių, vilties ir ilgesio. Ji norėjo pareikšti jam, kad jis veltui laiką leidžia.... Dar reiškė jos žvilgsniai karštą begalinę meilę! Bet Jurgonis jų nematė. Jis su atsidėjimu kalbėjos su jos sesute, kuri linksma palikus, šypsojosi žiūrėdama į jį. Jurgonis net vardo jos paklausė:

— Mane visi “Kate” vadina. Aš pykstu už tai. Tu, dėde, nevadink manęs taip.

— Kodel gi, mažyte? Labai gražus tavo vardelis! Tik ne “Kate,” bet Katriute reikia tave vadinti.

— Ne, nevadink manes vardu. Nenoliu. Pas mus namie dvi katės yla... Jos peles gaudo....

Nusikvatojo Jurgonis, rodydamas baltus, kaip sniegas, dantis. Pažvelgė į nuliūdusią Agnę ir, pagavęs į glėbį jos mažą sesutę, pakėlė į aukštį.

— Protinga gi tu esi mergaitė! Uzaugsi dar protingesnė būsi. Vardelis gi tavo gražus! Man patinka. Aš tave dabar visuomet Katriute vadinsiu.... Gerai?

— Gelai—

Agnė ėjo šale apsalusia nuo skausmo širdimi. Ji gaudė kiekvieną Jurgonio žodį, įsiklausydama į jo skambesį ir galvojo:

“Kodėl aš tokia nelaiminga! Maža buvau—man niekas nerūpėjo. Troškau mokytis, vien mokytis ir mokytis! Besimokindama knygas skaičiau. Pasaulį ir žmones pažinau. Džiaugiausi kitų laime. Verkiau dėl jų vargo ir pati jiems padėti troškau. Pati laimės geidžiau ir būti laiminga svajojau.

“O dabar—sulingavo nusiminusiai galva.—Mergelės amžiaus aš sulaukiau. Ko tai nežinomo, nesuprantamo laukiau... Aš pamilau, šitai ji, šitą jauną, tvirtą, tiesų karį, šale manes einantį. Gražus jis, nes jaunas! Bet kas iš to, kas iš mano meilės? Kam ji čia reikalinga? Tik veltui kančios mano. Neprijaučia man, nesupranta mano širdgėlos net ir mylimasai mano. O kiti žmonės? Jie visai apie tai negalvoja. Jie turi savo rūpesčius ir vien jais tegyvena...

Atsiduso. Nušluostė skepetėle įrasojusį veidą ir pažvelgė pirmyn.... Jau baigėsi miestelis. Prasidėjo jūros, be krašto ir galo, liūliuojančių vilnimis, plaukiančių į varpas, rugių! Tarp jų gulėjo lygūs, kaip juosta, baltas plentas.

Jurgonis tuo laiku jau buvo sugavęs savo mažajai žiogą ir rengėsi sugauti jai nors vieną drugį, kurių daug plasnojo tarp gėlių, augančių plento pagrioviuose.

— Ir kam gi—stebėjosi Agnė—pražydo gėlės? Gamta pasipuošė. Aplink grožybės akį veria! Džiaugsmo kupina kiekviena gėlelė, palenkė savo galvutę saulei. O, kad taip aš žinočiau, prieš kurį bernelį man reikės palenkti savo galvą! Negrauztų manes širdgėla! Linksma aš būčiau, kaip šie drugiai—užbaigė ji ir pasuko iš plento prie upelio, ant kurio kranto, paunksnėje seno šakoto gluoksnio, atsisėdo.

Jurgonis tuo kart vijo balta, kaip sniegas, drugį. Bėgo paskui jį vienplaukis, sušilęs, atsi-segęs mundyro apykaklę. Vijo plentu, pieva, per rugius, užsimiršęs, kad tam, kuris čia prakaitą liejo žemę purendamas, blėdį daro. Katriutė juokės, katutes plojo, ragindama Jurgonį dar greičiau bėgti.

Agnė nuliūdusių akių žvilgsnį įsmeigė į vos vos sriuvenantį upelio vandenį. Kairę ranka nu-

skynė ramunėlę ir jos sultingą liemenį pradėjo burnoje krimsti. Jis kvepėjo.

Gluoksnio lapai drebėjo ir šnabzdėjo. Liūdnas tai buvo šnabzdesys.

— Kad aš suprasčiau jų kalbą—tarė viena sau Agnė—išgirščiau skundą begalo baisų. Keiksmi pasipiltų vienas paskui kitą. Keiktų šis senas gluoksnis nelemtą savo likimą. Rūstūs vėjai galandžia liemenį, laužydami pusiau išdžiūvusias šakas. Perkūnas, audrai užėjus, skaldo atžalas. Jau artinasi mirtis! O jis naujai atgimti nori! Nori, kad jį kas nors nukirstų ir jo atžalas į žemę įsodintų. Jis jose vėl naujai atgimtų!... Vėl džiaugtųsi pasauliu ir puoštų save plačiais, dideliais, netokiais kaip dabar, lapais.

Tuo laiku prisiartinio prie Agnės uždusęs Jurgonis. Griuvo šale jos žemėn ir išsitiesė, slėpdamas savo veidą dar drėgnoj nuo rytinės rasos žolėj. Atbėgo ir Katriutė nešina glėbį gėlių. Pažvelgusi į Jurgonį priėjo prie jo ir, padėjusi ant peties mažą rankutę, klausė:

— O kul dlugys, dėde?

— Nesugavau, Katriute. Drugiai greitesni už mane: sparnus turi, ir jais lakioja.

— Dėdė kojomis glačiau juk pabėgi...

— Tik žeme, mažoji, o drugiai oru lekia...

— Negelas! Ir gėlių neduosiu.

Katriutė supyko. Nuleido akis, suraukė antakius. Nekaltas jos žvilgsnys klaidžiojo tarp lankos gėlių. Jauna širdelė nusiminė!...

— Dėdė, tyčia dlugio nesugavo—mąstė ji.—Būt nolėjęs—būt sugavęs.

— Kaip būt gela—sutvaksėjo jos širdelė. Parsineštų ji drugį namo. Paleistų savo kambarely. Jis plasnotų dideliais lengvais sparneliais—ji juoktųsi! Džiaugsmui galo nebūtų...

Bet neilgas buvo Katriutės nusiminimas. Ūmai ji pamatė skrendantį didelį drugį ir sušuko:

— Žiūlėk, dėde! Va, didelis malgas dlugys! Tokio dal nematei—ir priešokusi prie Jurgonio pradėjo prašyt:

— Sugauk man jį! Kelkis, dėde, glačiau, glačiau! Va, štai plie upelio sklenda—rodė ji Jurgoniui piršteliu.

Jurgonis šypsodamas pakėlė galvą ir paklausė:

— Kur gi, Katriute, tas margasis drugys?

— Va, ten nutūpė. Bėgam, palodysiu...

— Bėg viena, Katriute drugio gaudytų—pratarė visą laiką tylėjusi Agnė.—Matai, “dėdė” pavargęs... Bėg viena, mažyte!...

Katriutė paklausė sesers ir pasileido bėgti per pievą. Kojos jai pynėsi tirštoje žolėje. Išsipynę iš kasų, jos baltai geltoni plaukai—plevėsavo.

“Nenurimsim, kol Vilniaus neišvaduosis!”

Katriutei nubēgus, Jurgonis paēmē Agnēs rankā ir pažvelgēs jai ī veidā tarē:

— Seniai, seniai aš tave, Agnyte, linksma mačiau. Visuomet tu prie manes nusiminus, visuomet sakai tau širdij skauda. Dieve mano... Nejau man skirta tik nemalonumus ir kančias kitiems teikti! Ir tau kartu, brangi Agnyte.

— Ne, tu esi geras... Užtai tave myliu. Aš net nusiminusi nesu. O jeigu liūdžiu—tai taip tau tik išrodo, nes prie taves būdama su nieku kitu nenoriu dziaugsmas dalintis. Kai tu kalbi—aš tyliu, bet dziaugsmo kupina tuomet širdis mano: aš esu arti taves.

— Tai kodel, sakyk, Agnyte, aš nei karto to dziaugsmo nepastebėjau?

— Del to, brangus, kad tu nēkuomet dar akysna man nežiūrējai. Tu, rodos, bijai mūsų žvilgsnių susitikimo. O ar žinai, kad žmogaus sielā, jo vidujinį stovį pažvelgus akysna pažinti galima? Mūs gi žvilgsniai, jai kartais ir susitinka, esti iššaukti kitais klausimais, bet ne tam, kad mūsų sielos susiartintų!...

— Gal ir tiesa, Agnyte.... Bet aš taves nebijau. Man taves gaila... Aš perdaug tave myliu, perdaug gerbiu tave ir, norėdamas slėpti meilę gilumoje širdies—nedristu priminti tai, kas mum abiem senai jau žinoma.

Agnēs krūtinē iš lēto augštai bangavo. Nebuvo tai atdūsiai, bet be išeties susimąstymo valandėlē. Tokiuose atsitikimuose kiekvienas žmogus stengias bent jausmais nujausti. Ir Agnē stengēs jausti, ar tiesā kalba jos mylimasai. Ji abejojo: ar tikrai yra mylima! Bet kai pažvelgē ī Jurgoni—abejonēs dingo! Pagavo drebančiom rankom jo galvā, suspaudē smilkinius, o širdis krūtinėje daužēsi...

— Aš pati taip karštai myliu ir mylima būti noriu, tikėdama, kad meilē iššauks meilē! Kodel gi, Dievulėliau, kartais prisieina su abejonėmis susidurti...

Atbēgo vėl Katriutē su gēlėmis. Dziaugsmu degē jos mažas, skaistus, neišraižytas vargo raukšlėmis, veidelis. Ji, šypsodama, padėjo gēles Jurgoniui ant krūtinēs ir, palietus savo rankute jo veidā, tarē:

— Va, matai, koks esi negelas! Dlugio nesugavai... Aš gi vistiek—tau šias gēles nuskyniau!

Jurgonis jai nedėkojo. Ji stovėjo šale jo, braukdama vis krintančius ant veido plaukelius ir, rodos, laukė atsakymo. Jurgonis tylėjo. Ji pažvelgē ī savo sesers įliepsnojusį veidā: jis nepaprastai gražiu jai pasirodē. Ji prišoko prie jos, apkabino kaklą ir pamylavus veidan pabu-

čiavo. Bet ir Agnė tylėjo visai nežiūrėdama į ją. Katriutė paleido Agnę, pastovėjo sumišusi šale ir, nieko nesuprasdama, nubėgo gėlių skinti. Greit pasigirdo jos plonas, bet skambus ir stiprus balselis. Ji dainavo nekaltai, pamėgdžiodama Agnę, apie mylimą bernelį:—

“Tavo man veidelis
Ir žvilgsniai akelių—
Laimė ir begalis
Džiaugsmas talp valgelių!”...

Agnė pažvelgė į sesutę ir prisiminė savo kūdikystės laikus. Gaila jai pasidarė...

— Kam kankini save giliais atdūisiais?—paklausė jos Jurgonis, pažvelgęs veidan ir paspaudęs ranką.—Ar tau gaila jaunų dienų, ar maža meilės mano?...

Agnė tylėjo, žiūrėdama prieš saulę primerkus akis.

— Ko gi nusiminti!—kalbėjo toliau Jurgonis—Pasaulis gražus, nors nesuprantamas! Kuo mes kalti, kad gyvendami vargstame vien del to tik, kad nežinome, kame mūs laimė ir pašaukimas...

— Aš žinau, kame mano laimė ir pašaukimas!—tyliai atsiliepė Agnė—Aš kankinuos žinodama, slenkant mano jaunystei.

— Laiminga, jei žinai. Aš truputėlį nujaučiu tavo pašaukimą.... Nori darbuotis tėvynės laibui, padėti vargdieniams!

— Tai tiesa, bet dar ne viskas....

Kaip įgeltas pašoko Jurgonis. Akies mirksny išnyko jo saldžios svajonės. Prieš jį stoji skurdas realaus gyvenimo ir jis pabūgo. Juk jį aiškių-aiškiausiai davė jam suprasti, kad nori jo žmona būti. O, kaip jis gali vesti kario gyvenime? Jis vienas dabar, skatiko šalin nemesdamas, vos tegali iš savo algos galą su galu suvesti!...

— Atsirėmė Jurgonis į seną gluoksnį, nulenkė galvą. Silpnu ir nelaimingu save pamatė. Kas iš jaunystės, iš tos daugybės jaunų, nejaučiančių nuovargio spėkų, jeigu jomis vargui negali atsispirti, ir pakenčiamą sau vietą iškovoti!... Sutrupa jauna energija, sutikus akmenines vargo uolas. Silpsta dvasia. Nyksta viltis. Ateitis tamsia, kaip naktis, palieka! O širdį skauda. Koks tai nesuprantamas ilgesys ją kankina. Ir nori žmogus tokiose valandose nieko nejauti, negalvoti.... Žiūri iš pasalų į gyvenimą ir slaptai jį keikia.

Tokios tai mintys Jurgonį apspito.

Pastebėjo Agnė jo nusiminimą ir jausdama save kalta, užraudus, tyliai užbylojo:

— Nusiminei, mano brangus! Perdaug atvirai prasitariau. Suprato mano žodžius širdis tavo ir... pabūgo jų. Kuo gi aš kalta, sakyk,

Praneli, kad esu jauna, turiu širdį, myliu ir mylima būti trokštu?!... Noriu gyventi, džiaugtis gyvenimu, nebijodama jo, bet stengdamos geriau jį pažinti, arčiau savo reikalais, realiais savo darbais, prie jo prieiti ir puošti jį Visagalio garbei! Aš noriu turėti gyvenimo draugą, tokį mylimą draugą, kuris širdžiai mano patinka. Noriu, kad abu su tokiu draugu namuose Dievo—bažnyčioje, savo širdyse prisiektumėm amžinai viens kito neapleisti, priimdami moterystės sakramentą!...

— Ar negerai tad būtų?—klausė pati savęs Agnė ko tai ieškodama gėlėse, kurių jai daug mažoji sesutė priskynė ir vis dar nešė naujus glėbius, rodos, norėdama ją gėlėse nuo vargo paslėpti. Rado Agnė tarpu daugelio gėlių vieną silpno liemenėlio, mažų žiedų lapelių, bet raudoną, kaip kraujas, gėlelę, ir atsargiai prinėšė prie savo lūpų. Patraukė visa siela į save jos skaniai kvepiantį aromata ir išsiveržė jai gilus, kaip širdies skausmas, atdūsys. O sekdamą gėlę prie savo krūtinės prašnabzdėjo:

— Džiaugkis nors gėle, mano širdie!...

Kiek gi palaukus toliau bylojo:

— Kokija puiki gamta! Ji traukia mane prie savęs. Siūlo man džiaugsmus ir laimę. Šypsos, štai aplink gėlės! Vėjelis veidan bučiuoja ir kužda paslaptį didžią. Gamta puošias, ūgdydama savo grožę!... Tik aš viena nelaiminga. Graži dabar aš, bet... slenka mano jaunystė! Ateis laikas—žus grožybė! Kas tuomet man paliks? Kas ramys mane?...

Dvi didelės ašaros nuriedėjo jai per veidą. Bet Jurgonis jų nematė. Jis stungsojo prie seno gluoksnio, tarsi apmiręs ir, sukandęs dantis, laukė, kuo baigsis prasidėjusi jo širdyje kova... Meilės jausmas kėlėsi prieš baimę ir gyvenimo skurdą. Agnės žodžiai, kaip tylios bangos, plaukė lėtai viena paskui kitą meilės pavergton širdin. Jis jautė savo sielos gelmėse, kad stiprėja. Jautė, kad žūsta baimė, kurią gyvenimo skurdas jam širdyje sukėlė. Taip gera ir lengva paliko kvėpuoti! O Agnės žodžiai, švelnūs, malonūs nardo kartu su krauju jo gyslose, pasiekdami smegenis ir judindami apsnūdusį protą. Pakėlė akis ir mato apsiašarojusią Agnę, rankomis veidą paslėpusią. Krūptelėje jis, prišokęs priklausė prie Agnės, nešluosto jai ašarų, tik tyliai, tyliai prašo:

— Kalbėk, Agnyte! Kalbėk brangi. Ne viską juk pasakei, ką širdis pasakyti norėjo?—ir spaudžia jos ranką prie krūtinės ir laukia... Laukia mylimos žodžių gaivinančios galės. Ir pradeda vėl jie plaukti:

— Pas mane iš prigimties keistas nusistatymas... Aš nenoriu, ir, vaizduojas man, kad ne-

turiu teisės žydinčią savo jaunystę pašvęsti mokslui. Užtat ir nevažiuoju užsienin mokslų eiti, nors to geidžia mano matušė. Kas iš to, kad aš baigsiu aukštąjį mokslą ir gausiu kokį nors mokslo laipsnį!

— Ar dziugins jis mane?—staiga, pakėlus akis, paklausė Jurgonio, bet nesulaukdama atsakymo, toliau bylojo:

— Ne brangus, ne! Nedziugins jie manes, nes, aš negerbiu moterų, aukštus mokslus išėjusių, nors labai gerbiu jas, kaip žmones.... Jos besimokindamos protą išlavina, bet jausmus savo paniekia ir švelnumo jų nustoja. Jų gyvenime, kaip pas vyriškius, šaltas protas tampa vadovu. Įgyja daug gudrybių ir jomis prisidengdamos, smaguriauna gyvenime, dažnai savo širdy paniekdamos motinos vardą! Taip.... Joms reikia auklių, kad jų vaikus auklėtų. Daugumui iš jų sunku kiaurai naktelę prie lopšelio rymoti, ir migdant daineles niūniuoti.... Kokios gi tai motinos?—pakėlus balsą klausia Agnė—Aš jų nesuprantu! Jau kaimietė moteris-motina, nors ji mažai auklėta, ir dažnai visai nemokyta, bet visai kas kita. Akis ji išplėš tam, kuris drįstų jos kūdikį skriausti. Už tat ji ir nepatikės jo kitiems... Todel ir nenuostabu, kad dažniausiai skurde gimdyti, varge užauginti ir išauklėti piliečiai tampa pagalios didvyriais, tautos vadais, ir garbingu darbu, nusipina sau amžiną, nevystančių laurų vainiką!...

Nutrūko Agnės žodžiai. Krūtinė bangavo, išspausdama iš širdies užkimusį alsavimą.

Jurgonis paleido jos ranką. Palenkė galvą ir sukniubęs šale jos ant žemės gailiai apsiverkė.

Čia ji pažvelgė į Jurgonį ir pamačiusi jo ašaras, pradėjo jį raminti:

— Jautrią širdį turi, Praneli! Netokią, kaip kiti—kietą, akmeninę. Bet neverk! Aš nesisūlau būti tavo, nes tu, gal, kitą myli?!... Tuomet aš nenoriu būti tau sunkenybe... Aš tik taip kalbu... Man graudu darosi matant moteris, gyvenimo aplinkybėms pasikeitus, savo pašaukimą ignoruojant. Taip ir noris joms sušukti:

— Susipraskite! Jūs tautą prie išsigimimo vedate!... O kokiai kitai, kaip ne mūs, dar taip neseniai vergijos nusikračiusiai tautai, reikalingos gero auklėjimo motinos?...

Jurgonis nieko jai neatsakė. Tik paėmęs jos rankas nesuskaitomus sykius bučiavo. Ir nors riedėjo dar jam per veidus ašaros, drasius jau žvilgsnius jo akys mėtė, drąsa išartuose žodžiuose skambėjo:

— Tik šiandie aš tave, mylimoji Agnyte, supratau. Supratau ir dar labiau pamylėjau!... Dabar žinau, ką man daryti reikia. Einam namon... Aš žemai palenksiu galvą matušei. Ti-

kiu, kad ji palaimins mus, naujam gyvenimui.

Ir pašoko jis nuo žemės. Lengvai pakėlė Agnę ir, laikydamas ją už rankos, linksmai kalbėjo:

— Einam Agnyte. Einam tiesiog per pievą. Arčiau namo pareiti bus.

— Reikia gėles paimti.

— Žinoma, paimsim. Kam gi jas palikti— tokios gražios.

— O kur gi sesutė?

— Nepaliksim nei sesutės. Visi kartu namolei trauksim....—kalbėjo Jurgonis rinkdamas gėles nuo žemės ir tvarkydamas jas į bukietus, pridūrė:

— Sesutė nepražus... Ji gal kur nors toliau gėles del mudviejų skina.

Agnė tylėjo. Kuomet gi Jurgonis užbaigė gėles tvarkyti, abu pradėjo eiti namų linkui.

Saulė jau į pavakarius slinko. Pakilo vėjas ir drumstė orą, pranašaudamas didelę audrą. Kur nekur padangių skliaustuose tykojo, kaip vags, pilki debesėliai.

Senas gluoksnis suūžė, lapais sušnarėjo. Sulingavo jis savo sena nudžiūvusią viršune...

— Kur gi Katriutė? Jos niekur nematyti? —apsistojus stebėjos Agnė.

Jurgonis patraukė pečiais taip pat reikšdamas nusistebėjimą ir, pasistiepęs ant galų pirštų, sutraukęs antakius, pradėjo žvalgytis į visas puses. Greitai jo veidas nušvito:

— Va, kokia šelmis! Ir nebijo viena taip toli eiti.

— Kur ji, Praneli, kur?—klausė Agnė.

— Tenai, Agnyte, tenai toli—parodė pirštu Jurgonis.—Net už rugių nuėjusi. Kaip priguls rugiai nuo vėjo ligi žemės—pamatysi ją....

— Ji neras mūs. Dar ko nors persigąs... Einam jos patikti.

Ištarus šiuos žodžius Agnė pasileido eiti prie sesutės ir skambiai pašaukė.

— Katriute!

Jurgonis stovėjo vietoje ir vienas sau šypsojos. Gera ir lengva jautėsi širdyje jausmų audrai nutilus. Linksma ir smagu jam paliko, ir norėjo jis juoktis, kvatotis... Bet susilaikė. Kryžmai vakarų padangėje sužairavo ir kiek palaukus kur tai toli toli trenkė perkūnas.

— Bus audra. Gal ir ledų bus—pamanė Jurgonis vienas sau ir susirūpino, kad jų perkūnija laukuose neužkluptų.

Agnei gi eiti prie Katriutės toli nereikėjo. Vos pašaukė ją vardu, neilgai trukus pasirodė ji šiapus rugių, nešina didelį glėbį gėlių ir, greitai bėgdama, artinos prie jos. Pribėgusi tarė:

— Pliimk mano gėles. Aš taip pavalgau.

Agnė paėmė nuo jos gėles, o ši, plaukelius

pasitaisiusi, vėl leidosi bėgti pirmyn šaukdama:
— Dėde, dėde... Nešk mano sklybėlę, vėjas
plaukus talso.

Jurgonis patiko ją ir įteikė jai skrybėlę.

— Koks tu gelas esi, dėde—džiaugėsi Katriutė.—Paėmei mano sklybėlę ir gėlių neuzmilsai.

Bet “dėdė” tylėjo ir šypsojos. Katriutė laukė, kad ką nors jis atsakytų, bet nesulaukdama pažiūrėjo jam į šypsojantį veidą ir pati garsiai nusikvatojus nubėgo namų link. Jurgonis jai juokingu pasirodė.

Tuo laiku prie Jurgonio prisiartino Agnė ir jiedu, susiėmę už rankų, pradėjo eiti...

Dangus niaukės. Gauruoti tiršti debesys kėlėsi iš visų šalių, glausdamies prie didžiulio juodo debesio, slenkančio iš vakarų šalies, tarsi prie savo vyresniojo brolio. Greitai visas dangus tapo jais užklotas. Diena, buvusi tokia kaitri ir aiški, pasidarė nejauki.

Jurgonis su Agne sparčiai ėjo. Vėjas, kar-tais audra virsdamas, kaukė apie juos, purtė jų drabužius, kedeno plaukus. Vakarų padangėje tolydžio žaibavo ir griovė perkūnas. Ėjo jie tylėdami, bet džiaugės abu savo širdyse. Jurgonis džiaugės, kad jo meilės jausmai paėmė viršų ant visų kitų jausmų ir išsklaidė bujojusias gelmėje sielos abejones. Džiaugsmas kuteno jam širdį, leisdamas jai ramiai tuksenti krūtinėje. Aiškus pasidarė slaptingas gyvenimas. Suprantamas paliko žmogui skirto, sunkaus vargo tikslas.

Agnė gi džiaugės pamačiusi pas mylimąjį atmainą. Tuo labiau jai buvo linksma, kad toji atmaina artima išrodė jos jaunos siekiamas ir nežinomai, bet laukiamai laimei.

Taip jie džiaugdami savo širdyse, prisiartino prie Agnės namų. Katriutė atidarė vartelius į mažą sodnelį ir nešdama rankoje savo skrybėlę, nubėgo vidun prie matušės. Agnė su Jurgoniu įėjo sodnelin ir, it pavargę, susėdo ant suoloelio esančio šale gyvenamojo namo.

Atgavęs kvapą Jurgonis atsistojo, išsitiesė ir šypsojančiai tarė Agnei.

— Dabar aš eisiu prie tavo matušės.

— Kartu eisim—atsiliepė ši ir padavė jam savo ranką.

Einant takeliu prie durų pro namo kampą papūtė šiurkštus vėjas, ir tuo pačiu laiku debesys rodos dar labiau susispaudę, pradėjo lašuoti. Padangėse be paliovos žaibavo ir griovė. Bet jaunųjų porėlė linksma buvo! Nepabūgo jų širdys paskendę meilėje nei tuomet, kaip jiems darant duris perkūnas padangėse sumojavo savo mirties vilyčią, kad net visas dangus ir žemė iš baimės nušvito ir, įsmaginęs ją, taip trenkė į

seną, Agnės numylėtą gluoksnį, kad net žemė sudrebėjo...

28—III—22—5 pėst. pulkas.

—o—

Šiller'is.

Grafas Iš Habsburgo.

Karališka puota Acheno pily

Senobinėj salėj klestėjo.

Ką tik karūnuotas, garbingas šaly
Valdovas Rudolfas sėdėjo.

O Palzgrafas Rheino jam valgius nešiojo

Ir kvepiantį vyną iš Bomos pilsnojo;

Septynetas Jojo rinkikų,

Kaip žvaigždės, kad apsupa saulę dangaus—

Apsupo didybę karaliaus šviesaus—

Tai pareiga buvo didikų.

Aukštuosius balkonų pripildė ankštai

Ir grūdosi svieta daugybė!

O muzikos tenai ir minios džiaugsmi

Į užesio pynės gausybę,

Kad baigėsi ilgi kerštingi vaidai

Ir perversmai, kovos, blogiausi laikai:

Štai naujas ant žemės teisėjas!

Ne kardas tvirtųjų akiai viešpataus,

Galiūnai silpnųjų daugiau nebeskriaus—

Štai tikras visų užtarėjas!

Iškeldamas taurę auksinę ūmai

Karalius į minią prabilo:

“Lai blizga puota ir lai auga džiaugsmi,

“Širdis lai be skausmo nutyla!

“Pakviesiu aš dainių—nešėją šviesos,

“Jis tonais saldžiausias mums širdis paguos

“Ir dievišku mokslu kilniausiu!

“Mylėjau aš jį iš jauno. Tikriau,

“Ką mėgau, kaip riteris, kaip tad dariau

“Dabar, kaip valdovas negriausiu.”

Ir štai tarp karaliaus aukščiausių svečių

Talaroje dainius išėjo.

Blizgėdami sviro plaukai ant pečių

Išbalęs jo veidas švitėjo!

Saldžiausi balsai paslėpti stygose

Jis aukština meilę kilniose dainose

Įvertina aukštą ir gerą!

Ko siela vaitoja, ko trokšta širdis;

Nušako, kas puošia šiuos rūmus užvis:

Kas puotai karališkai dera...

“Nėdrausiu aš dainiaus”—kalbėjo linksmai

Nudžiugęs karalius į minią.

“Skolingas jis mums, kad ateina ūmai

“Didi valanda į krūtinę.

“Lyg atūžia audra iš kur nežinai—
 “Taip jos nesuiėškomi painūs takai,
 “Kaip slaptas šaltinis kad bėga
 “Iš žemės, daina taip iš dainiaus širdies,
 “Tau jausmo didybę pažadins, nušvies,
 “Kuri stebuklingai ten miega.

Ir metasi dainius ūmai į stygas!
 Ir mušdamas ima dainuoti:
 “Išjoja didvyris kalnais, per lankas,
 “Ozių greitakojų medžioti.
 “O tarnai su ginklais jį seka stropiai.
 “Kaip tik jis į slėnį išjoja šauniai
 “Ant mylimo žirgo greičiausio
 “Išgirdo varpelį iš tolio laukų
 “Ten kunigas nešė, su jaunu vaiku,
 “Sutvertojaus Kūną švenčiausią.

“Ir pagerbia grafas karalių dangaus
 “Nužemintai galvą jam lenkia.
 “Tikėjimą Kristaus brangina labiaus—
 “Žūties juomi žmonės išvengia.
 “Upelis per lauką čiurleno smarkus
 “Nuo potvinio srovės pripildė krantus;
 “Keleivio žingsnius jis sulaukė.
 “Jis deda švenčiausį ant žemės skubiai
 “Nuo kojų batus jis nuplėšia stropiai
 “Ir bristi per vandenį taikė.

—“Sveiks gyvs! ką veiki? Jo paklausia linksmai
 “Nustebintas grafas ir žiūri...
 —“Į mirštantį žmogų einu skubinai
 “Jis mirti be manęs neturi...
 “Kaip tik aš išvydau upelio krantus
 “Tuoju skriejančios srovės nugriovė lieptus
 “Ir nunešė juos kotoliausiai.
 “Jis mirdamas trokšta palaimos šventos
 “Aš brisiu per jį, dabar iš skubos,
 “Nors būtų platu ir giliausiai.”

“Sodina jį grafas ant arklio šaunaus
 “Ir blizgančias pavadas duoda.
 —“Nutildyk troškimą vargdienio žmogaus,
 “Skubėk, kad nebūt' pavėluota.”
 “Patenkintas grafas po mišką giliau
 “Ant tarno jis žirgo medžioja toliau.
 “O kunigas baigęs kelionę
 “Dėkodamas grafui širdis kaip begal
 “Dėkingai jis atveda žirgą atgal
 “Ir meldžia jam Dievo malonę.

“Nužemintai prataria grafas ramus:
 —“Aš juomi nebjosiu medžioti;
 “Jis nešė brangiausią Sutvertoją mūs’;
 “Norėčiau jį tau dovanoti.
 “Bet jei negali tu priimti aukų,
 “Tai Dievo tarnystei aš jį lieku.
 “Aš duodu jį Tam, Kurs gyvybę

“Ir garbę ir žemės brangiausių turtų
 “Ir kūną man davė, jausmų tiek šventų,
 “Teises ir sielos prakilnybę.”

“Taip Apvaizda nori, mūs Dievas didus,
 “Kurs maldas išgirsta silpnųjų,
 “O nešant jo kūną visi paklusnūs
 “Mes būkim, kaip tu, ištikrųjų.
 “Tai žinomas grafas, galingas narsus,
 “Riteriškais žygiais Šveicarėj garsus;
 “Jis duktes šešias užaugino
 “Šešiomis karūnomis ant amžių namus
 “Jos gali papuošti (jis baigia kilnus)
 “Jos giminę jojo dabina.”

Karalius sėdėjo paskendęs mintys’
 Laikai praeities jį masino,
 Pažvelgęs į dainių, kilnias’ jo akis’,
 Slapybę šių žodžių pažino!
 Išvyta Jis kunigą štai prieš save
 O slepiamos ašaros gausia srove
 Ant purpuro rūbų nukrito...
 Ir žvelgė visi į karalių linksmai
 Pamatė štai grafa—pakyla džiaugsmi—
 Už darbus garbė Jam prašvito.

Vertė Pr. Genys.

A. Liutkus.

LĖK, DAINELE!

Lėk, dainele, skrisk, dainele,
 Per žalias girias, miškus!
 Kur artojas sau dalelę
 Apdainuoja po laukus!

Tepaguodžia jojo sielą
 Nors dainutės atgarsys...
 Gal jo darbo ilgą dieną
 Jis trumpesnę padarys!

Skrisk, dainele, lėk, dainele,
 Per kaimus, lankas, girias.
 Tu paguosk žmogaus širdelę,
 Dovanok mintis ramias.

Jurgis Daina.

NAKTIS.

Naktis užstojo mėnesinga,
 Sutvisko tūkstančiais žvaigždžių;
 Jėga varguolius paslaptina
 Nutildė tarp verksmų gaudžių.

Ramu ant žemės ir aukštybėj,
 Kur žvaigždžių kviečia spinduliai,

Gamta vidurnakčio ramybėj,
Kūrėją garbina tyliai!...

Varguolių taip gi maldos karštos
Aukščiausį lanko danguje,
Kad juos šios žemės būvyje—
Apleist vargų sunkiųjų naštos,
Ir būt ramybė širdyje,
Tokia, kaip šioje naktyje.

24-II-19 m.

—x—

Kl. Pietaris.

ARO KERŠTAS.

(*Siužetas skolintas.*)

Iškėtęs į orą plačiuosius sparnus,
Leidosi žemėn galingasai aras,
Palikęs draugužę, aukštuosius kalnus,
Nutūpė pievon plunksnuočių, štai, caras.

Kas žemėn masino jį, nieks neišpės,—
Žydinčios pievos nė maž jį netraukė,—
Jis manė, nutūpęs, ramiai pailsės—
Audros pabodo, tylos jisai laukė.

Bet štai, per pievą atšliauzia gyvatė
Ir piktai šnypsdama puola ji arą;
—Tokia biaurybė!...—net paukštį pakratė;—
Ar verta pradėti su ja man karą?!

Ir rįžtasi aras atkeršinti jai,
Biauriai gyvatei, sugriovusiai tylą,
Kada jis ilsėjos ant žemės ramiai—
Išdidžiai pažvelgęs, saulėn pakyla!...

Taip keršinti genijus niekšui tegali,
Kada tasai puola jį į nirtę,—
Jis išdidžiai pasitraukia į šalį,
Nors, kovodams, lengvai jį būt parkirtęs.

Žiūriuos-Gud.
5-I-1925.

—o—

Jurgis Daina.

SIELOS MERGELEI.

Jaunystė—pavasario grožė.
Jos džiaugsmas—dainelių aidai!
Senatvė—nuvytusi rozė
Ir šalčio pakastį žiedai!...

Gėrėtis pasauliu jaunystei,
Ir tobulint savo jausmus;
Žinok, dar spėkų neišvystei
Kovot už šios žemės džiaugsmus!...

Valio! tat į sukūrį džiaugsmo,
Kuris tarp jaunuolių liepsna,

Be dūmų pavydo ir skausmo,
Liepsnoja grazybės pilna!...

Pirmyn! per vargus ir nelaimės,
Įtempus jaunasias lėgas,
Prie džiaugsmo užburto ir laimės.
Užmiršus svajones menkas...

Atėjus senatvei nelauktai,
Kaip viskas dėl taves suvys,—
Žiūrėk, kad neverktai nešauktai:
Vėlu bus!—jaunystė negrįš!...

29-X-25 m., 5 pėst. pulkas.

—o—

P. Gintalas.

M. V.

Anksti rytą—
Rytuzėlį,
Kai lelijų
Ašarėlę,
Saulė nubučiuos—
Aš nueisiu
Į giružę,
Kur siūbuokliai
Išiužę—
Raudą užliūliuos...
Ir nuskinsiu
Mergužėlę!
Atminimo
Skaisčią gėlę,
Tau krūtinę ji dabins.
O skambi
Graudi dainelė,
Pažadėta
Tau, mergele,
Širdį nuramins...

—x—

V. V.

Kas minutė—atdūsėlis—
Vis arčiau, arčiau prie karsto...
Vysta brangios mano gėlės,
Vėjas jas po kojų barsto...

9-I-1925.

—o—

V. V.

Kad gyventi neb'norėjau—
Bristi juodo purvo klaną,
Vienas sau tyliai kentėjau,
Ašarėlių liejau tvaną...

25-XI-1924.

Kl. Pietaris.

Į LAISVĘ.

(Vaizdelis iš baudžiosios laikų).

(Scena: Baudžiauninkų pirkėia; kairėje durys, priešais langas, dešiniame pasienyje suolas. Šventadienio pavakaris. Baudžiauninkai—seni ir jauni, vyrai ir moters—susirinę pasidalinti sunkaus gyvenimo mintimis).

Kanklininkas (įeidamas, uždangai pakilus). Sveiki, broliai—sesės! Sveiki, vargo skruzdės!

Visi (džiaugsmingai). Sveikas, kanklininke! Sveikas! Sėskis, seneli, pakankliuok mums!

Kanklinink. (sėsdamasis). Duokit atsikvėpt... oh, taip pailsau... pakankliuosiu...

Visi. Prašom, prašom!

Vienas iš baudžiauninkų. Kas naujo, seneli, papasakok! Gal kokią naujieną mums atnešei?

Kankl. Blogos, vaikeli, naujienos; ką gi gera gali išgirsti vargšas baudžiauninkas!... Oh, vaikeliai, klausykite, papasakosiu, kokį šiandien atsitikimą turėjau, eidamas į jus.

Visi. Pasakok, seneli, pasakok! Tavo žodžiai karšti, it ugnis, bet jie mus gydo, it kokie stebuklingi vaistai! Kalbėk mums! Mokyk mus! Vesk mus!

Kankl. Ateidamas, lenkiausi, kaip galėdams, pono rūmų—ėjau paupiu, lanka. Prievaizdas buvo išėjęs pasivaikščioti su pono vaikais; jis mane pastebėjo ir užsiundė šunim. Bėgau, kiek bepajėgdamas, bet kur tu, žmogau, išbėgsi?!—štai, jau šunes netoli manęs... Nebeturėdamas ką daryti, užgavau kanklių stygas,—sustojo šuneliai ir klausos... Ėmiau jiems kankliuoti—štai, atsitūpė abudu prie manęs ir taip graudžiai ėmė staugti, kad net man ašaros ėmė risti per veidus—jie, vargšai, suprato mano kanklių skundą ir savo, širdį perveriančiu, staugimu, tartum, norėjo pritarti mano verkšlenančiom kanklėm. Ir jie, vargšai gyvulėliai, atjaučia sunkią baudžiauninko našą ir pritaria mūsų raudai... O žmonės! o mūs budeliai—ponai.... (pauzė; kanklininkas verkia, baudžiauninkai kaž ką giliai užsimąstę; paskui, kankl. tęsia toliau). Pamatęs tai akamonas, kad užsiundytieji šunes manęs nepiauja, atbėgo patsai, įnirtęs, kaip liūtas, ir pradėjo mane mušti lazda, bet čia pribėgo pono dukrelė ir sulaukė jo ranką, užslopindama pyktį. Nušvito prievaizdo veidas, bet piktos akys vis mėtė į mane žaibus. Panelė paprašė mane pakankliuot; aš, pritardamas daina, pakankliavau "Lakštingalėlę"; panelėi mano daina labai patiko ir ji prašė išmokyti ją tos dainos. Paskui, paliepusi akamoniui eiti namo, dar palydėjo mane geras varsnas;

apsiniaukęs, it audra, nuėjo prievaizdas, o panelė tik juokės iš jo...

Vienas iš baudž. Dar jauna širdis panelės, neapsamanojus; toliau vis viena pavirs į akmenį ir ramiai sau plūduriuos nelaimingųjų ašarose ir kraujuje...

Antras baudž. Gal Dievulis už kokią kaltę tokias bausmes mums siunčia...

Kankl. Sunki mūsų dalis... (Slėgianti pauzė). Ne taip mūsų bočių gyventa; tik mūs tėvai laisvę prarado... Vargšai, jie, nuvarginti begalinų kovų už laisvę, žuvo, kiti gi—savo ginklą pardavė priešui, išdaviko dėme sutepdami lietuvių vardą... prakeikti!... (baudžiauninkai sujuda, pasigirsta kurtus bruzdėjimas; kanklininkas užgauna kelis akordus ir tuo kanklių balsu sukausto minią, toliau, jis kankliuoja, drauge dainuodamas: "Jūs, lietuviai, paklausykite..."). Ir mano kanklės ir mano daina dar ik šiol nepajėgia tautiečius sukelt, dar vis nebeįpučia jiems laisvės troškimo žiežirbą į milžinišką gaisrą... Nelaimingi, nelaimingi... Jiems laisvė nerūpi ir nepajėgia jie pakelti savo akis į dangų, kad pamatyti betekančios laisvės aušros spindulį; vargšai, jie nedrįsta pakelt savo sprando, vargo retežiumi prispausto; bailiai, turėdami milžino jėgą, bijo nykštuko... (ironingai juokiasi).

Vienas iš baudž. Nebark mus, tėve, kad mes vargą vargt papratę... (pro langą įsiveržia besileidžiančios saulės spinduliai ir purpuru nudažo kanklininko veidą, jo išvaizda, kada jis atsistoja su kanklėm rankose, darosi didinga).

Visi. Nebark! Nebark!...

Kankl. (su ironija). Nebark... (beprotiškas juokas). Jūs laisvę pamiršot!... Bailiai, jūs išsigandot šmėklų!... Jūs nedrįstate sutraukti vergijos pančių ir pasakyti, kad norite būti laisvi, jūs bailūs kiškiai, kurie bijo lapelio šlamėjimo!... Nei mano kanklės, nei mano dainos nepajėgia jūsų širdyje sukelti tikro laisvės troškimo; jus nebesildo keršto ugnis, kad savo išnaudotojus į dulkes sumalti! Jūs—bailiai! Ar jums negėda prieš savo protėvių kaulus, ar jūsų veiduose neužsidega kraujas, prisiminus, kad šventoje Lietuvos žemelėje nėra vietos pėdai uždėti, kur nebūtų narsiųjų mūsų protėvių kraujo lašas tiškęs, bekovojuant už laisvę! Ką jūs pasakytumėt savo bočiams, jeigu jie atsikeltų iš kapų ir paklaustų jūs vardo,—ar jūs pasisakytumėte, esą lietuviai?! Ką jūs jiems atsakytumėt, jeigu jie paklaustų, kas jums tokius pančius ant sprandų uždėjo?!... Jie jus pasmerktų ir savo už laisvę pralietojo kraujo vardu uždraustų jums lietuvių vardą nešioti!... Neverti jūs laisvės, nes neginat jos!... (pailsęs, jo krūtinė sunkiai kilnojas, visas kūnas dreba; baudžiauninkai stovi, it stabo ištikti).

JO M. VILNIAUS VYSKŪPAS JURGIS MATULAITIS-MATULEVIČIUS, įžymus sociologas, mokslininkas. Didis lietuvių teisių gynėjas lenkų okupuotam krašte. Užtai lenkų nekenčiamas ir persekiojamas.

Visi. Tėve, paliauk—savo žodžiais tu mums širdis draskai! Gaivink mus! Drąsink mus! Vesk mus—mes eisime už laisvę kovoti! Vesk greičiau!

Kankl. Laimingi! pajutote protėvių kraują savo gyslose! Šimtą kart laimingi, to brangaus jausmo žiežirbą savo krūtinėje radę! Aš jus išmokysiu už laisvę kovot, aš jums rodysiu takus šviesesnėn ateitin! Eikit su manim, o nuversite savo galinga ranka ponų jungą! Mes paskelbime galą didponių lėbavimui! Mes sutraukysime didžturčių saujelės uždėtus retėžius ir būsim laisvi, kaip mūsų protėviai buvo! Aš jus išmokysiu laisvės dainų, aš keršto...

Visi. Taip, keršto, keršto! Mes atkeršinim ir būsim laisvi! Šalin vergijos pančiai, mes laisvi! Valio! (*Kankl. užgauna kelis akordus, visa minia dainuoja: "Nors vėtros užty..."*; *be-dainuojant, saulė nusileidžia; baigiant dainą, įbėga akamonas*).

Akamonas (*mušdamas lazda sau į čebato aulą*). Nutilkit! Ponas draudžia! Aš jums!... (*grūmoja*).

Visi. Šalin! Kas mums ponas—mes laisvi! (*visa minia, šaukdama "šalin!" eina prie akamono*).

Akamonas (*mušdamas baudž. lazda*). Ką, ką?! Aš jum!...

Vienas iš baudž. (*staiga prišokęs, išmuša jam lazda*). Mesk tu ją, ponaiti! Papratai mums nugarą čaižyti,—dabar užteks!... (*Akamonas puola jį peiliu*). Mesk! (*Smogia kumštīm akamoną*).

Akamonas. Šalin, šunie! Užmušiu! (*traukiasi*).

Vienas iš baudž. Dėkui, ponaiti, kad šunelio vardo esu vertas!... Ko traukies?! Ar aš toks baisus?! Oi ne, neištruksi! (*stveria akamoną už rankos, atima peilį ir artinasi, užsimojęs, prie akamono*). Neišbėgsi! Įertzintas liūtas aukos nepaleidžia!... Tad žūki... (*užsimoja; tuo tarpu pribėga kanklininkas ir sukaišo jo ranką*).

Kankl. Ne, broli,—mesk tą peilį—persilpni mes ginklu laisvę kovot, dar ne laikas... (*baudž. meta peilį*). Tiesa, galime mes savo ponui atkeršint, bet—jo vietoj bus kitas... Reikia pirma visos Lietuvos vargšus žmonelius sukelti, o tada—vieną gražų rytą mes laisvi būsim.

Akamon. Aš jums parodysiu!... (*nepastebėtas išeina*).

Kankl. Aš eisiu per kaimus dvarus, kanklēm ir daina šauksiu į kovą už laisvę, o mano šauksmą lietuviai išgirs ir žlugs dykaduonių saivalė!... Žinau, troškimo laisvės žiežirbą jau įkūriau; Gedimino kardu prisiekit, kad jinai jūs širdy nebežus!

Visi (*klaupdamies*). Prisiekiam—arba būsim laisvi, arba žūsime! (*atsikelia*).

Kankl. Amen! (*imc kanklės*). O aš nešiu laisvės žibintą toliau, ir vėl mes sau laisvę iškovosim ir būsim laisvi, kaip mūs tėvai, kada Gedimino kardas juos gynė!

(UŽDANGA)

Žiūriai-Gudeliai, 31-XII-24.

Vėdary Jonas.

Senovės Lietuvių Karo Dainos.

Pradedant kalbėti apie karo dainas, reikia žinoti, kas tai yra liaudies dainos ir kokių jų esama.

Liaudies dainos yra skambus, paprastas, nedirbtinis išreiškimas pačios liaudies minčių, jausmų ir geismų sukilusių įvairiausių gyvenimo įspūdžių įtakoje.

Liaudies dainos skirstoma į dvi dali: mytinės dainos ir būsenos dainos. Mytinėmis dainomis vadiname tokias dainas, kuriose yra atvaizduojama gamtos pajėgos. Tokių dainų yra užsilikę nuo pirmųjų stambeldybės laikų. Jose veikėjais yra: Saulė, Mėnuo ir Perkūnas. Ji skaitoma seniausia dainų rūšis.

Būsenos dainomis vadiname tokias dainas, kuriose liaudis pasakoja apie savo jausmus, sukeltus gyvenimo sąlygų. Tai yra visa, kas liečia žmogų jo kasdieniniame gyvenime: karai, vestuvės, kasdieniai darbai ir t. p.

Senovėje lietuviai labai daug dainavo. Ar arė, ar į karą jojo—vis dainuodami. Ypatingai jų buvo mėgiamos karo dainos.

Karo dainomis vadiname tokias dainas, kuriose dainuodavo apie karą, arba kokio nors asmens į karą rengimąsi. Jose daugiausia yra apdainuojama—žirgas-juodbērėlis ir bernelis-dobilėlis. Senovės lietuviai, laužo liepsnos šaukiami, ar išgirdę trimitų balsą šaukiant karan, tuojaus rengdavosi ir jodavo. Tai eidavo jauni vyrai, kuriuos, anot dainos, sesers išleisdavo: viena seselė žirga-juodbērėlį balnoja, antra kilpeles šveičia, trečioji vartus atkelia ir palydi. Štai kaip tą nusako daina:

Trijų seselių jauną brolelį
Ragino joti į didį karą (bis).
Viena seselė brolelį rengė,
Antroji žirgą jam pabalnojo (bis).
O ši trečioji vartus atkėlė,
Vartus atkėlė ir palydėjo (bis).
Ant aukšto kalno seselės laukė
Grijtant brolelio iš didžio karo (bis).
Jos prastovėjo kalne duobelę
Ir prarymojo uosio tvorelę (bis).

Mes iš šitos dainos galime pastebėti didelį senovės lietuvių prisirišimą prie savųjų. Kuomet vienas išjodavo iš šeimos į karą, kitos eidavo laukti, laukdavo, anot dainos, kol neprastovėdavo uosio tvorelę. Prastovėjus uosio tvorelę, parbėga žirgas ir parprunkštuoja, aukso kilpelės

šalia mosuoja. Tuomet sesutės klausia: “Žirge-juodbērėli, kur padėjai mūsų brolelį?” Žirgas atsakydavo:—“Devynias dienas bėgte bėgau, devynias upes plaukte plaukiau, devynios kulkos pro šalį lėkė, o ši trečioji brolelį nužudė.”—Paskui vėl žirgo klausdavo:—“Kur yra mūsų brolelis?”—“Jūsų brolelis gudų žemelėj, smilčių kalnelyj. Kur galvytėlė, ten lelijėlė, kur liemenėlis, ten bernužėlis, kur kojytėlės, ten vainikėlis.”

Tuomet seselės labai ilgai verkdamo brolio gailėdamos.

Bet jeigu brolis parjodavo iš karo gyvas, tuomet visa šeima, ypatingai sesutės, labai džiaugdavosi. Didesniam džiaugsmui išlieti keldavo vaišes, per kurias dainuodavo:

1. O ta tai, o ta tai—
mūsų brolužėlis!
Dar parjojo gyvas
iš gudų žemelės.
2. O ta tai, o ta tai
mūsų žirgužėlis!
Sveiką brolį nešė
ik Maksvos vartelių.
3. O ta tai, o ta tai
brolio kardelis!
Daug priešų nužudė
ik mūsų namelių.

14-1-1925.

Mūsų Kalba.

Mūsų kalba yra tai tautos turtas.

Toj kalboj randasi mūsų psichologija nuo lopšio dienų iki žilos senatvės.

Yra tai tiltas, jungiąs visas sielas į vieną krūvą.

Yra tai raktas į mūsų minčių šaltinį.

Yra tai brangus instrumentas, kurio pagalba išreiškiame savo jausmus.

Moksle, gudrumuose ir gyvenimo reikaluose kalba turi svarbiausią reikšmę, del to turime visi mąstyti apie jos grožį.

Kalba yra graži, jeigu ji yra turtinga ir aiški.

Kalba yra ne tikslas, bet priemonė. Ne tas yra kalbos mokytoju (žinovu), kuris mumis stebina skambančiais, nesuprantamais, o dažnai ir nereikalingais žodžiais, bet tas, kuris moka geriausiai savo mintį išreikšti.

Šiandien reikalaujame iš civilizuoto žmogaus arba intelegento teisingos kalbos, laisvos nuo gramatikoš klaidų ir barbarizmų.

Bet šimtą kartų daugiau reikalaujame iš po-

etų ir rašytojų. Jie yra kalbos vadai. Jie turi dirbti tolimesniai kalbos patobulinimui, didinti kalbos žodyną ir plėsti jo ribas, kad jis vis darytų gražesnis ir puikesnis.

Vargas, kad atsiranda poetų, kurie užsideda sau nereikalingų, įvairių, pigių ir bereikšmingų blizgučių, nors turi nutrūkusias, nešvarias drapanas. Negalėdami įgauti briliantų, dedasi sau ant pirštų žiedus su stikleliais, bet neateina jiems į galvą, kad reikia pataisyti prakiurusius padus.

Atsiranda ir tokių poetų, kurie to vardo nėra verti, nes nori tamsioj kalboj paslėpti savo minčių neturtingumą ir gabumų tuštumą.

Pasirodo nesuprantamais žodžiais, kad likti išmintingesniu, negu yra tikrenybė.

Nori kalbėti aukštu tonu, iškilti į padanges, o tuo tarpu jų kalba yra pilna gramatikos klaidų ir barbarizmų.

Tokiems poetams tauta turi būti nepermalduojama iš savo griežtumo.

Poetas dirbęs gramatikos klaidas yra juokinga karikatūra poeto, kuri turi būti viešai parodyta.

Žmogus yra žmogumi, todėl ir poetui gali atsitikti "lapsus calami," klaida, nepastebėjimas ir barbarizmas. Tas pasitaiko ir pas išmintingus rašytojus. Bet jeigu randame gramatikos klaidų, be to dar kartais po dvi, po tris klaidas puslapyje, tuokart šitas daiktas kitaip įvertina rašytoją.

Tikros kritikos pareiga kreipti dėmesį į gramatikos klaidas ir šiepti jas viešai.

Negal sau įsivaizdinti tokio fakto, kad Vokietijoje, Prancūzijoje arba Anglijoje išdrįstų koks nors žinomas autorius paleisti visuomenei apysaką, pripildytą gramatikos klaidų.

Jeigu kas nors mumis pakviestų pietums ir pavaišintų su kepsniu be druskos, ar neatsikeltumėme nuo stalo su nepasitenkinimu?

Tokiu pat valgytu sielai yra apysaka, pripildyta gramatikos klaidų ir barbarizmų.

Vertė *Aukštakalnės Dvasia.*

Turgenev'as.

BRANGUSAI KAPAS.

Yra nedidelis sodžiaus kapinynas viename šalies kampelyje. Kaip visi sodžiaus kapinynai, jis turi liūdną išvaizdą: iškastos aplink jį grabės senai jau užgriuvo; pilki medžio kryžiai nulinko ir pūsta po savo, kadaisia gražiai spalvuotais, stogeliais; akmenys paminklai visi nuvirtę, lyg kas juos iš apačios verčia; du-trys nususe medeliai vos tepridengia savo šešėliu; avys nekludomos

trempia kapus... Bet tarpe jų yra vienas, kurio nejudina žmogus, kurį nemindžioja gyvuliai: vieni paukščiai tupia ant jo ir čiulba auštant. Geležies tvorelė jį supa; dvi jauni eglaitė pasodinti abiejuose jo galuose. Iš netolimo kaimelio dažnai ateina prie jo du jau suvytę seneliai—vyras ir žmona. Vienas antrą palaikydami, eina jie sunkia eiseną; prisiartinus prie tvorelės, parpuls ant kelių, ir ilgai ir karštai verkia, ir ilgai ir atydziai žiūri į nebylį akmenį, po kuriuo guli jų sūnus, pasikeis trumpu žodžiu, dulkes nubrauks nuo akmenio, tai šakelę eglės pataisys, ir vėl meldžiasi, ir negali apleisti tą vietą, kur jiems, tartum, arčiau prie sūnaus, prie atsiminimų apie jį...

Vertė *Vincų Vincas.*

Kun. A. T.

Dvasiškija Nepasiduos Radikalams.

Po penkerių ramybės metų Prancūzijos radikalinės valdžios autoritai ir vėl pradėjo atakuoti katalikybę ir katalikiškas įstaigas. Laikraščiai pripildyti religinių kongregacijų "investigacijomis," siekiama iš visų religinių žmonių atimti oficialines vietas ir pamainyti jų pakraipos žmonių, kad nukreipti valstybę prieš Vatikaną ir supasaulinti katalikiškas mokyklas. Tai religinio persekiojimo naujas žygis.

Prasidėjo arši kova. Tačiau šiuo sykiu dvasiškija nepasiduos lengvai ir neatsisakys nuo priklausančių teisių, nes ji yra pasiryžus išlaikyti tą visa, ką turi ir laiko. Ji neis per rubežių ištrėmiman. Dvasiškiečiai grįžo šaukiant tėvynei, kai ji buvo pavojuje. Delto jie daug nukentėjo, bet gi nusipelnė teisės visada pasilikti ir gyventi savo šalyje. Prie to jie sudarė lygą ir Gerondės deputatas, Abbe Bergey, išleido atsišaukimą ginti vienuolių ir jų įstaigų reikalus. Ir tam pritarė dauguma šalies gyventojų ir vadų.

Tėvas Paulius Doncoeur, jezuitas, Garbės Legijono narys, buvęs dekoruotas devynius sykius karo laukuose, parašė M. Herriot'ui didžios svarbos laišką. Tas laiškas patapo istorinis dokumentas. Jis svarbus ateities istorijai. Tatai išvertę jį paduodame skaitytojams, kad geriau supratus dabartinę visą situaciją.

Štai jis:

"Aš gyvenau dvyliką metų ištrėmime—nuo dvidešimt antrųjų iki trisdešimt ketvirtųjų metų—gražiausiais žmogaus gyvenimo metais. Už tai

atleidžiu tau. Bet gi 1914 m. rugpiūčio 2 d. parpuolęs ant kelių prieš savo Vyriausiąjį: "Rytoj prasideda karas," aš tariau, "ir mano vieta yra priešakinėse linijose." Ir mano Vyriausysis pabučiavo mane ir suteikė savo palaiminimą. Išėjusiais traukiniais, be mobilizacijos įsakų, be militarinio ženklo, aš sekiau paskui armotas į Verduną. Rugpiūčio 20 dienos rytmetį prieš kovos atnaujinimą aš išėjau į karo lauką apžiūrėti sužeistuosius 115 kamandos ir buvau už pačių linijų, kai staiga buvau užpultas šaudymais iš dvidešimties karabinų; ir aš mačiau savo draugą paliegusį išilgai ant žemės greta manęs su sutriuškinta galva. Vokiečių kamanda tebuvo trisdešimties pėdų atstumoje. Tuo momentu aš jaučiau, kad mano širdis apsaugoja visą šalį. Niekada aš nekvėpavau Prancūzijos oro tokiu išdidumu nei paliečiau jos žemės tokiu tikrumu.

"Aš pats nesuprantu, kaip nelikau užmuštas tuo laiku ir dvidešimtį kartų išlikau gyvas. Aš buvau sužeistas tris kartus. Aš tebeturiu savo kūne granatos dalį, gautą ties Somme... ir po demobilizacijai aš papildžiau kriminalą pasilikdamas namuos... Ir dabar tu parodai man duris!

"Tur būt, pats juokauji, p. M. Herriot'e.

"Tačiau yra vienas, kurs nejuokauja tokiomis įvykiais.

"Per penkiasdešimts mėnesių tu niekad neatėjai manęs pavaryti nei iš Tracyle-Caļo nei iš Vauxo tvirtovės nei iš Tahirės. Ir tada niekur aš nemačiau tavęs kalbant apie tavo "įstatus vienuolynėms įstaigoms." Nūn gi, šiandieną, tu drįsti juos išleisti!

"Ir ką gi mintyti apie tokius dalykus?

"Nei aš nei kitas vyras ir nei viena moteriška nesirinks vėl kelio į Belgiją.

"Niekada!

"Pats gali daryti, kaip pačiam patinka, pats gali atimti mūsų gyvenimus, pats gali atidaryti savo kalėjimus—juose palikta liuosų daug vietų per tuos, kuriuos tu pažįsti—taip tebūnie.

"Bet gi apleisti tėvynę, kaip tai apleidome 1902 m.? Nėkuomet!

"Šiandieną turime daugiau kraujo savo gyslose, ir, paskui, pats žinai, kaipo Verdūno kareiviai ėjome į tikrąją vietą pramokti, kaip reikia laikytis savo vietoje!

"Tada nesibijojome kulipku nei gazų nei drasiausių Vokiečių Gvardijos kareivių. Ir gi nesibijojome politinių slakerių.

"O dabar aš pasakysiu tau, delko mes neišime ištrėmiman. Nuosavybių atėmimas nebaido mūsų. Mes neturime nei pastogės nei laukų. Jezus Kristus laukia mūsų visur ir mums užteks to iki pasaulio pabaigai.

"Bet gi neapleisime savo vienuolynų, nes nenorime, kad Belgas, ar Anglas, ar Amerikonas, ar Kynietis, ar Vokietis—sutiktų mus kurią dieną toli nuo namų ir užduotų paklausimą, į kurį būtumėm priversti nulenкта galva atsakyti: "Prancūzija mus išvarė."

"Del Prancūzijos garbės—ar pats suprantai tą žodį taip, kai aš?—del Prancūzijos garbės niekada nesakysime to dalyko svetimšaliui. Taigi, mes užsiliksime ir mūsų kiekvienas užsiliks. Tai prisiekiamo tėvynės karžygiais!"

—x—

V. V.

Aš klajojau po pasaulį,
Po beribį okeaną,
Man gi švietė vargo saulė,
Kad bridau aš skausmo klaną...

25-XI-1924.

—x—

V. Kr. Mečius.

MADELONOS SONETAS.

Kur namai štai augaloti
Ir sodai žali lapoti,
Tai—gimtinė, čia mes augom,
Ir dainas čionai dainavom.

Čia matutė, čia tėvelis,
Kur neviens meilus žodelis
Laimės daug, oi daug linkėjo
Neužmiršt, oi ne, žadėjo!...

Nepaliauja—sodas ošia,
Daug mums laimės—jis svajoja—
Pusnyiai baltų žiedelių!

Ramu, sese, imki lyrą,
Skambink sielai dainą tyrą—
Apie dangų ir žvaigždynus!

Mockava, 1923-VIII-25.

Aš nesiskundžiau del likimo ir nebambėjau. Bet vieną kartą, būdamas basas ir neturėdamas už ką nusi-pirkti avalinės, pradėjau bambėti. Aš įėjau tuomet liūd-na širdimi dideliojon Kufos mečetėn ir pamačiau tenai žmogų be kojų. Ir aš pradėjau dėkoti Dievui, kad aš turiu abidvi koji ir tiktai trūksta avalinės, kad jas apavus.

Madi.

Pasauly esti taip, kad tas, kuris atrodo blogu, būna geresnis už tą, kuris atrodo geru.

Kiekvienam dalyke reik pradėt lipti aukštyn nuo žemiausių laiptų.

Goethe.

Jeigu tu nustojai dvasios gyvumo, tu visko nustojai; geriau tu būtum visai negimęs.

Goethe.

Gera tvarka tuose namuose, kur šeimyna anksti ke-
liasi.

Kinų patarlė.

Išmintingas žmogus taikosi prie aplinkybių, kaip vanduo, kad priima indo pavidalą, kuriame jis įpiltas.

Japonų patarlė.

(VEDA DV. VADAS KUN. DR. IG. ČESAITIS).

DEL KONTESTO "KURI GRAŽIAUSIA."
(Atviras Laiškas).

Brangiosios Vytės:

Paskutiniame savo rašte nusiskundžiau Jūsų nerangumu. Ar neturėjau teisės? Taip. Juk tris mėnesius laukiau Jūsų atsiliiepiant į kontestą "Kuri Gražiausia" ir ligi sausio 1 d., 1925 m., nesulaukiau. Tikrai buvo liūdna.

Vienok šia proga turiu pranešti, kad liūdnumo debesėliai krinka. Taip kaip aš maniau ir visuomet noriu manyti, Jūs tikrai rūpinatės savo dvasios kultūra, Jūs rimtai galvojate apie savo sielos grožę. Belieka Jumis nuoširdžiai sveikinti.

Vos išleidau "Vytin" vienos Jūsų sesutės iš Lietuvos atsakymą į paskelbtąjį konkursą, kaip štai Shenandoah sausio 3 d. gaunu atsakymus vienos Vytės iš Cleveland ir sausio 15 d. kitos Vytės iš Norwood, Mass. Per jas atsiliepia Jūsų balsai, jūdviejų piešiamasai idealės Vytės portretas yra Jūsų gražiosios sielos žiedelis. Neabejoju, kad daugelis Jūsų turėjo plunksną rankoje ir mėgino, o gal net ir užbaigė, atsakyti į kontestą, tik "kitos parašys," "kitos geriau moka," nutraukė Jūsų drąsos siūlą, Jūsų kuklumas liepė savo rašinį įdėti į savo svajonių archyvą. Gaila. Teneatsikartoja civilės drąsos stoka, tepranyksta bereikalingas kuklumas. Jūsų tolimesnis aktyvumas dalyvaujant gyvai visuose keliuose klausimuose nupūs ir šį mažą nesuipratimo krislelį mūsų tarpe atsiradusį.

Prašau priimti mano geriausius linkėjimus ir pagarbos žodį.

Kun. J. Česaitis,

L. V. DvasiosVadas.

"STELLA MARIS" IR "NELAIMĖ."

Žemiau telpa "Stella Maris" kontestinis raštas. Jeigu pirmasai "Lietuvaitės" kontestinis raštas pasižymėjo savo tvirtybe piešiant idealės Vytės paveikslą, antrasai prie tvirtybės deda savo švelnumo; jeigu anasai yra daugiau shematinis, atitraukęs, vyriškas, šisai papildo pirmojo grobus, yra apčiuopiamesnis ir moteriškesnis. "Stella Maris," mano nuomone, turėjo gauti skiriamąją —auksinį rožančių—dovana. Bet kadangi nesitikėta ir vilties nustota, kad atplauktų iš rytų

"Stella Maris," beto pasivėlavo, taigi šiuo kartu tepaliekia jis pas "Lietuvaitę." Vienok įvertinant "Stella Maris" raštą, prisiūsiu jai Maironies poezijos "Pavasario Balsai."

* * *

Vieną Vytę iš Clevelando anksčiau už "Stella Maris" prisiuntė savo kontestinį raštą. Gavau jį Shenandoah'o bebūdamas. Lygiai Misijos įpusėjo ir buvome pačioje kaitroje. Beto, ten teko susikimšus gyventi. Mažame kambarėly ir net lovoje dviem sutilpti. Buvo mūsų net 8 (aštuoni) kunigai. Gavęs Clevelandietės pavyzdingąjį raštą ir permetęs akimis, palikau ant stalelio. Atsitiko nelaimė. Jis turėjo kur nors nusimesti. Pasigedęs ieškojau ir veltui... Nerađau. Geroji, nepyk. Štai delko tamistos rašinys netelpa "Vytyje." Būčiau tamistai laišku pranešęs, bet kadangi adreso neturiu, labai prašysiu atsiliiepti. Būk tokia gera. Atsiusk tą patį ar panašų idealės Vytės tekstą. Šimteriopai būsiu dėkingas. Prašau būtinai atsiūsti. Lauksiu nuo tamistos bent laiškėlio.

* * *

Stella Maris.

JAUNOJI VYTĖ.

Grazi, kaip rožių kvepiantis žiedas, tyra, kaip lelijos balti lapeliai ir pavyzdinga, kaip darbšti medų renkanti bitutė, yra mūsų jauna lietuvaitė, sesutė. Per jos nuoširdų atvirą veidelį trykšta auksiniai sielos spindulėliai, tartum, nuolat tekančio šaltinėlio vandens lašeliai.

Ji savo sielą užlaiko gryną ir šviesią, nes ji supranta, kad tai yra langas, per kurį ji turi žvelgti į platųjį pasaulį. Jeigu tas langelis yra aptrauktas nešvarumais, tai kad ir giedriausia diena būtų, žiūrint per jį, diena atrodytų ūkana. Tad jaunoji Vytė vengia visokių ydų, kuriuos užterštų jos krikštolinį sielos langelį.

Ji yra patenkinta gyvenimu, nes tiktai gyvendama ji gali mylėti, dirbti ir žaisti. Kada gyvenimas žmogui yra nemielas, tada ir žmonijos vengiama, jos vargais ir rūpesniais nesidalinama. Tad jaunoji Vytė visados vengia perdidelės vienumos, o dirba kartu su žmonija del visų gerovės.

Ji yra meilės kupina, nes meilė tai kiekvienos širdies oras ir šviesa, kiekvienos šeimynos kūrėja, kiekvieno židinio saugotoja. Užtad jaunoji Vytė visados stengiasi vengti neapykantos ir keršto jausmų, nes šios ydos ardo gyvenimo džiaugsmą ir laimę.

"Prots žiba tūkstančiais akių,

O meilė vieną tur;

Bet meilės nēr, gyvybė gest'

Ir neįauku visur."—(A. Jakštas).

Ji žino, kad Dievas davė kiekvienam tiesią išvaizdą, kuri liepia dangun stiebtis, į žvaigždes žvelgti. Nelaimingas tas žmogus, kuris neturi užtektinai ištvermės gėrėtis aukštybe. Tad jaunoji Vytė yra visados ištverminga ir jos mintys visados siekia aukštybės.

Ji visados stengiasi gera daryti, kad tie, kurie ją geriausia pažysta galėtų sakyti: jina visados rauja ūsnį ir sodina gėlę tenai, kur ji mano, kad gėlė augtų. Ji tai visa daro dėl Dievo ir artimo meilės, o ne savo garbei. Štai delko jaunoji Vytė vengia nepadorių darbų, kurie ją žemintų.

Ji yra geros širdies ir tikros užuojautos karalienė. Ji dalinasi kitų linksmybe ir sielojasi kitų nuliūdima. Jaunoji Vytė tad niekados nesupyksta ir verčiau patyli, jeigu kas ją neteisinaigai kaltina, o jeigu ji yra kalta, ji stengiasi savo klaidą pataisyti.

Ji nėra baili, pasipūtusi gyvenimo vergė, perdaug atšalusi dėl jo priedermių. Jaunoji Vytė vengia pavydo ir tuštybių, kurios žemintų jos vardą.

Ji sergsti savo lūpas, kaip kad jos būtų pilies vartai, o jos viduje karalius gyventų. Ramūs, gryni ir visus gerbią žodžiai trykšta iš jos esybės; nes žodžiai—sielos atbalsiai. Jaunosios tad Vytės kalboje nerasime užgaunančių ir nepadorių žodžių.

Jaunoji Vytė visados yra paklusni, kantri, dėkinga ir nužemintos sielos.

Ji yra visados linksma ir darbšti ir dažnai dainuoja, nes daina atgaivina jausmus ir palengvina darbo našta, o svarbiausia, kad daina saugo mintis nuo nešvaraus galvojimo. Žmogaus nuopolis visados turi pradžia kokiame nors tuščiam laikotarpyje. Tad jaunoji Vytė vengia tinginystės ir tuštybių.

Ji myli grožę, nes grožė tai tiesa, o tiesa grožė. Delto jaunoji Vytė vengia neteisybės ir biauromo.

Ji myli dorus draugus ir švarius pasilinksimimus, o vengia tų, kurie yra nepadorūs ir tvirkinantieji.

Jos parėdai ir elgesys yra padorūs. Tad jaunoji Vytė vengia visokių nereikalingų pagražinimų, kurie ne tik kad nepuošia, bet sudarko išvaizdą ir dvasios prakilnybę.

Jaunoji Vytė myli mokslą ir minties lavinius. Prie savo mokslo ir žinių ji leidžia ir kitiems savo žvakutes užžiebt. Ji prisilaiko prie žodžio: "Mokinkies lyg kad gyventum visados; gyvenk lyg kad mirtum šiandien."

Bet brangiausias jaunosios Vytės deimantas, tai jos gyvas tikėjimas ir motinos Bažnyčios meilė. Jos karštas tikėjimas gelbsti jai stiprinti

savo visas prakilnias dorybes ir vengti visų ydų, kurios žmogų lygina su žeme.

KAS ATSLIEPS?

Žemiau telpa "Sesutės" eilės. Kas ji yra? Ji Vilnijos lietuvaitė. Pavardės viešai negalima skelbti. Eina mokslus mokytojų seminarijoje Vilniuje. Neturtingų tėvų duktė. Ačių amerikiečių lietuvių aukoms siekia mokytojos diplomo. Vakacijų laiku lankėsi Trakuose ir savo išpūdžius aprašė eilėmis "Ten, kur..." Per tas eiles mūsų "Sesutė" aiškiai rodo savo poetingą ir patriotingą sielą. Talentas neabejotinas. Ji nuoširdžiai trokšta palaikyti giminingus ryšius su Vyčiais ir Vytėmis. Bet kaip? Mūsų organas geriausiai ją su mumis suves į pažintį. Štai delko aš turiu garbės atsiliepti į Vyčius ir Vytes ragindamas jumis išrašyti jai "Vytį" bent metams. Kas atsilieps?

Prašau man siūsti savo vardą, pavardę ir adresą, gi pinigus už organą Vyties administracijai. Rezultatus paskelbsiu už mėnesio. Jeigu bus daugiau prenumeratų, tai kitus egzempliorius siūsime Vilniaus jaunuomenės draugijoms ir mokslo įstaigoms. Mano adresas skelbiamas organe.

TEN, KUR...

Kur riogso saloje augšti griuvėsiai,
Kur viršūnėmis medžiai siūbuoja,
Kur po dangų plaukioja melsvi debesiai
Ir vėjelis visuomet niūniuoja.

Kur prie kranto pilies per dienele kiaurą
Savo ku-ku kartoja gegutė,
Kur lakštingala linksma naktele visą
Traukia savo dainele švelnutę.

Kur vanduo ežere krištolinis liūliuoja
Grazus, kaip žydrasis dangus,
Ir vilnys sidabrinės laižo, mazgoja
Jo žaliuosius neaugštus krantus.

Kur prie kranto karklai garbiniuoti
Plauna kasas gelmėse srovės,
Kur taip lengva krūtinei kvėpuoti
Purpūre begalinės erdvės.

Kur gražių lelijų galvelės
Pasipuošusios rūbais baltais
Savo plonais šilkiniais lapeliais
Šnabžda pasakas tyliai, ramiai.

Kur saulytei žemai nusileidžiant
Raudona aušra vakare
Gražias juostas lietuviškas audžia
Iš žemčiūgo lašų ežere.

Kur pridengta žodžiais kalbos svetimos
 Dvasia senovės gyvuoja,
 Kur už savo teises iki gyvos galvos
 Teisybė su priešū kovoja.
 Ten lietuviu gražioji šalis,
 Ten jo mylima, brangi tėvynė,
 Ten senovės žilosios lopšys,
 Ten dainelių skardžiųjų giminė.
 Ten jo norai, sapnai ir mintis,
 Ten svajonės ir karšta viltis!

Sesutė.

Kova su Geiduliais.

Reikia valios, kuomet norime šį tą nuveikti. Jos dar daugiau reikia, kuomet norime būti žmonėmis. Pasiriję tobulinti savo asmenybę (personality), turime paskelbti karą savo priešams—geiduliams. Tik juos apvaldę naudosisimės jų tarnyba aukštiesiems dorinio augimo tikslams.

GEIDULIAI IR JŲ IŠTVIRKIMAS.

Geiduliai, šv. Tomo Akviniečio žodžiais tariant, yra mūsų instinktų ir geismų judesiai, judesiai sukelti ryškių gera ir bloga vaizdų. Geiduliai, mums matos, yra didžiausias mūsų priešas. Dažnai mes nusiskundžiame jų ištvirkimu. Bereikalo. Geiduliai yra geri, jei klausosi proto; yra blogi, jei prieštarauja protui.

Dievas tverdamas žmogų davė jam geidulius. Anuomet jie buvo klusnūs ir skaitūs. Jie klausėsi proto ir tarnavo valios įsakymams. Žmogus buvo jų viešpats.

Bet štai įvyksta atmaina. Pirmoji nuodėmė sužeidė kilniąją žmogaus prigimtį. Geiduliai pakėlė revoliuciją. Dvasinių žmogaus jėgų harmonija paėjo. Apsiniaukė, susidrumstė mūsų gyvenimas. Šiandien mes visi jaučiame žiaurią geidulių vergiją. Akli geiduliai mūsų neklauso. Įsibėgėję, įsiutę jie šaukiasi gyvuliško jovalo. Visur ir visuomet jie beieško savo džiugulių (pleasures). Ir niekad jų nepasotinsi. Juo daugiau maitinami, juo yra alkanesni.

Geidulių našta pasunkėjo. Ją apkrovė mūsų prabočių ydos ir silpnybės. Geidulių ugnis mūsų bočių kraują naikinusi, naikinte naikina ir mūsų kraują.

Vienok negalima kaltinti tik savo giminę. Mūsų atsakomybė čia taip pat didelė. Savo paliegsią prigimtį mes patys varginame ir silpiname. Kiekviena mūsų pačių paklaida ar nuodėmė, yda ar silpnybė tik didina tą niekuomet nepagydomą geidulių žaizdą. Kiek kartų mes paleidome iš savo rankų valdymosi apynasrį, tiek kartų geiduliai stiprina mumyse savo viešpatiją.

Visi, tik nelygiai, mes jaučiame savyje in-

stinktų ir geismų sukutinį. Krikščionies kalba jį vadina pageidimais. Net šventieji geidulių kovos neišvengė.

MORALIO KRIZIO LAIKOTARPIS.

Jaunystės amžius—geidulių laikotarpis. Šiame amžiuje geiduliai yra stiprūs ir staigūs, ypač džiugulio (pleasure) kvaitulys jį girdo. Jaunose gyslose teka karštas kraujas; visa prigimtis kunkuliuoja, verda. Geiduliai ima vadovaujančią rolę. Kliūtys dauginasi. Patyrimo stoka. Nei žmonių nei daiktų nepažįstama. Gi ir gyvenamosios apystovos nėra palankios. Pasaulis džiugulių išalkęs. Menas, teatras, muzika, puotos ir šokiai painioja jaunuolių žingsnius. Oras patvinkęs medžiaginiaus smagumais. Klaidingi obalsiai kartojami. Jaunystė, sakoma, laimingo kvaitulio amžius. Draugai, išlenkite šią džiugulio taurę į pat dugną! Vainikuokite save kvepiančių rožių žiedais, pakol jie nenuvyto! Teištrempia jūsų koja kiekvieną gėlių lauką! Kartą gyvenimi pasauli! Pakol jaunas—ragauk, tesuvilgo tavo lūpas aistros nektaras!

Gi vylingi doros priešai, ar snaudžia? Jie tave glamonėja ir glosto, vilioja ir gundo. Jie pasikėsinę išgriauti doros principus. Griuvus pamatams griūva ir visas sveiko padoraus gyvenimo rūmas.

Štai moralio krizio laikotarpis. Krizis neišvengiamas, bet jis neprivalo griovimo darbo imtis.

Kiekvienas žmogus savo personalio ar civilio gyvenimo įžangoje pergyvena šio krizio laikotarpį. Jis paprastai nulemia viso gyvenimo pakraipą. Prieš faktą nėra argumentų.

Klauskimės fiziologų. Jie mokslo daviniais šį faktą aprašo. Vyriškumo ar moteriškumo metais, kuomet organizmas įeina į didįjį vystymosi augimo laikotarpį, žmogus svyruoja, dvejoja, kurį kelią turėtų pasirinkti: dorybės ar geidulio, dvasios ar kūno, gyvybės ar mirties.

Kurį kelią pasirenka jauuomenės džiugulio? Jie, kurie galėjo kilti į pat aukos. aukštumas, kurie būtų buvę nepavejami kilnūs, kurie tiek daug žadėjo, Dievo talentus nešiojo, kame jie žuvo? Jie velkasi, šliauzia, žemes ryja, be idealo, be entuziazmo, mirties šešėliais slankioja. Kas atsitiko? Nužengk į jų sielos gelmes. Ten atsakymą rasi. Jie išbarstė visas dovanas, jie išaikvojo dvasios energiją. Nieko iš jų nelauk nei nesitikėk. Jie nenaudėliai. Pirmai progai pasitaikius jie virs piktadariais.

Ne čia galas. Jų ištvirkimo puotos baigsis bedievybės šoku. Pasileidėliai ir džiuguliais mintą dažnai praranda savo nekaltos kūdikystės

tikėjimą. Tikėjimas smerkia nuodėmę. Nuodėmė keršina ir smerkia tikėjimą. Gerai įsidėmėkime šį faktą. Abejonių audra bemaž visuomet supuola su geidulių audra. O jei net, sakysime, jaunikaitis ir neprarado tikėjimo, ir koks jis krikščionis! Kaip svetimas jis dieviškam idealui.

Kame nelaimės priežastis? Kame yra kalbamosios nelaimės priežastis? Kai kas kaltina temperamentą. Kiti vėl verčia bėdą ant fizinės būtinybės. Yra ir tokių, kurie mato tame pamišėlio žygį. Tas džiugulys buvo stipresnis už mane; negalėjau atsisipirti; buvau tiesiai ligonis, nevaldžiau savo nervų. Taip teisinasi geidulių aukos.

Daug tame tiesos. Kai kurie maža atsparumo teturi. Ir gimimo keliu paveldėtos ydos, mūsų pačių kaltės, fizinė silpnybė sunkina kovą su geiduliais. Bet ar nereikia pasakyti, kad valios stoka yra didžiausioji dorinio krizės priežastis?

Ar tie verksniai, kurie vien kaltina savo temperamentą, ar jie, kaip sako šv. Paulius, "pasipriešino ligi kraujo?" Jie jokių pastangų nedarė, kad sutrupintų tuos grandinius, kurie juos prikalė prie gėdos stulpo. O jei kartais jie bandė atsikelti, greit nusiminė. Žiauri ir kieta kova. Jie neišdrįso tarti galingą—*aš noriu*. Tiesa, mes bijomės atkartoti tą žodį. Jis degina mūsų lūpas. Paskui "aš noriu" kyla geležinė blogų įpročių siena, kurią tegalima išgriauti nuolatiniu ataku, prisimariniu, pasiaukojimu. Šiurpas persmelkia kūną, baimė mus purto, mes nuleidžiame rankas.

VALIOS ROLĖ KOVOJE SU GEIDULIAIS.

Kovoje su geiduliais turime panaudoti karo laukų taktiką. Pirmoji ir elementarė kariuomenės taisyklė—būdėti. Svarbu, kad priešas neužkluptų staiga ir išnetyčių. Sukilę geiduliai, štai mūsų priešas. Reikia tad būdėti. Išlaukiniai dalykai negali tiesioginiai užatakuoti mūsų valios. Valia yra dvasinė. Bet jie gali netiesioginiu būdu pasiekti mūsų valią. Geiduliai piešia protui stipriausiomis varsomis tą dalyką, kurs yra jų maistas. Jis prisistato protui nekalčiausiais rūbais. Protas tuomet rekomenduoja tuos dalykus (daiktus-objektus) valiai, kurie ją dilgina mašina, kaipo geras dalykas. Geidulių troškimai išsipildė. Protas prisigavo, valia susiklaidino, geiduliai puotauja.

Kada geiduliai yra aprimę, mano protas atskirs tiesą nuo melo, rimtai apsvarstys netikusio pasielgimo pasekmes. Valia, kuri siekia gera—nebenorės bristi purvan ir geiduliai nebus pasotinti. Bet geidulių aptemdintas protas nebemato tiesos; jis blogai sprendžia, klaidina valią.

Vengiant klaidos reikia šalinti tuos pavojus, kurie susuktų mums galvą ir valią prigautų. Reikia daboti savo jautimus (senses). Aš žinau, pavyzdin, kad sutikęs tą asmenį, pažvelgęs į tą paveikslą, geiduliai pradeda kelti maištą. Man sunku juos suvaldyti. Kodėl aš nedraudžiu savo akims žiūrėti? Kas liepia man su tuo asmeniu susieiti? O jeigu aš negaliu to asmens išvengti, kodėl aš esu neatsargus? Arba vėl. Žinau, kad šokiai erzina mano geidulius. Žinau, kad sensualė muzika ar sotūs bankietai ir nerimta kampanija bei jos žaidimai įsiūbuoja gyvuliškus instinktus. Kodėl aš jų nevengiu? Kodėl aš visą savo sielą skandinu į pragariškąjį geismų sukurį? Juk tiek kartų aš susižeidžiau, susikruvinau. Gal dar neišsilaiziau iš senųjų žaizdų ir vėl strimagalviais šoku bedugnėn? Dabokime save ir ypač vengkime progų, kuriose suklupome.

Šv. Augustino draugas, Alypius, pasirijo nebelankyti amfiteatro, kuriame ligi kraujo ir mirties grumiasi gladiatoriai. (Ne vienam mūsų dienų Alypiui ar Angelai reiktų pasirijoti nebelankyti nepadorių "moving pictures" ar vodevilių!) Jis tiesiai pradėjo neapkęsti kraujo reginių. Vieną kartą draugai jį nusitempia į amfiteatrą. "Jūs galite nusitempti mano kūną, sako Alypius draugams, bet jūs neįveiksite mano dvasios, neatidarysite mano sielos akių. Aš ten būsiu tarsi nebuves. Nei jūs, nei tie reginiai negugalės mano jausmų."

Atvyksta jie į žaidimo vietą. Kovos jau eina. Visų geiduliai kraujo trokšta. Alypius užsimerkia. Nebeleidžia savo sielai nužengti scenon. Tik staiga pakyla pragarinis minių riksmas. Alypius sudrebėjo. Praveria akis... "Tuomet, sako šv. Augustinas, mano draugo sąmonė labiau susižeidžia negu gladiatoriai kraujuose paplukę, ant smėlio negyvai pargriuavę. Vos tik paragavo kraujo, akių neatitraukia, jas kraujo reginiu vaišina, girdosi sklidina džiugulio taure. Dabar jis pamišusiai seka žiauriąsias kovas, vienu troškimu tealsuoja: daugiau kraujo, daugiau. Ir draugų vadinamas nebeina, kovų pabaigos laukia, gi grįžęs namon neberimsta. Pasiilgęs nekantriai laukia kada ir vėl galės amfiteatran nueiti."

Reikia nuolat būdėti. Niekuomet mes *Nuolat* nesame apsisaugoję nuo geidulių revoliucijos. Mažmožis juos sukelia. Pa-
būdėk. keitimas vietos, mūsų kūno pozicija, oro atmainos, pavasario grožės burtai, rudens ūkanų melancholija, vaizduotės palaidumas. Kas nėra pasirijęs griežta valia eiti kovon, visų priemonių

intis kad kovą laimėjus, tas nesaugo savo doros. Vienas filozofas štai kaip vaizdžiai kalba: tobulas krikščionis yra "angelas, kurs, užsėdęs ant suvaldyto gyvulio, privalo visuomet būdėti, kad tasai gyvulys neprisimintų laukinio kraujo esąs."

Retkarčiais geiduliai visu smarkumu *Dvejopas* atakuoja mūsų dvasios pajėgas. *Neužtvaras*. ramu daros. Karštas kraujas gyslose banguoja. Visas kūnas virpa. Mes galimė, jeigu tik norime, dvejopą užtvarą geiduliams pastatyti.

Mes galime juos sulaikyti, kad neprasimuštų viršun. Galiu savo jau pakeltą ranką sulaikyti; galiu užčiaupti savo lūpas pasirengusias artimą apkalbėti ar apšmeižti. Dar daugiau. Mano valia gali tarti griežtą *ne*. Ir niekas, jei tik moku energingai norėti, negali įveikti mano *ne*: nei įkaitę geismai, nei įtužę instinktai. Net atkakliausios kovos metu mano valia yra savarankė viešpatė.

Antra vertus, ne visuomet galima apsiginti nuo geidulių. Reikia juos pulti. Armija, kuri vien ginasi, pusės savo jėgų nebetenka. Jos veikliosios jėgos, kurios einant į ataką dešimteriopai padidėtų, slūgsta ir mažta vien prieš puolimus atremiant. Ši taktika dažnai yra būtina kad nugalėjus geidulius. Jie tepasiduoda atakuojami. Pavyzdin, varsto tave gobšumo geidulys? Nugalėk jį gailėstingumo aktu. Puikybė tave kilnoja? Atlik nusizeminimo aktą. Tai gynimos taktika. Eini gatve. Sutinki elgetą. Tavo širdis susigraudina. Turi pinigų. Ketini juos smaguriams išleisti. Išimi iš kišenės ir spraudi nelaimingojo rankon. Tai daugiau negu priešintis. Tai griežta revoliucija prieš egoizmą. Tik geru darbu gali piktą palinkimą nugalėti. Štai puolimo taktika.

GEIDULIŲ AUKLĖJIMAS.

Valia sugeba valdyti geidulius; ji juos pajungia savo kilniesiems tikslams. Valia negali jų su šaknimis išrauti, jų panaikinti. Visi mes turime savotišką temperamentą. Jį įgijome nuo savo gimdytojų. Jo mes negalime pamesti. Jį mes paveldėjome. Naikinti geidulius—kūdikio darbas. O juk ir skriauda būtų atsižadėti tų gailingų jėgų, kurias sunormavę mes gauname šimtąjį pelno nuošimtį.

Lacordaire laimina *geidulius*. Garsusis pamokslininkas vienuolis, *Lacordaire*, sakė pamokslą Tulūzos mieste, Prancūzijoje. Kalbėjo apie didžiųjų geidulių piktadarybę. Įrodinėjo liūdnas jų pasekmes. Jo veidas užkaitęs, ugninga kalba, rodėsi, paskutinį prakeiksmo žodį mes. Klausytojai lau-

kė didžiausios audros. Bet štai jo veidas bala, balsas virpa. Jis žvelgia į Kristaus kryžių prieš jį bekybantį. Jo veidas ir lūpos šyptelia. Jis valandėlę susitelkia ir, meilium balsu, ne perkūno trenksmais, pradeda garbinti geidulius; jų nesmerkia, bet prašo jiems pasigailėjimo.

"Žmogaus geidulys, sako tėvas *Lacordaire*, tai meilės kardas. Kas norėtų jį pagrobtį delto, kad jis yra nelaimių instrumentas, tikrai būtų kaip pamišėlis, kurs norėtų sudaužyti Homero lyrą, nes Homeras dainavęs melagingiems dievams. O, nedaužykite lyros! Paimkite ją iš aklojo poeto rankų ir giedokite ant jos matomojo Dievo garbei ir meilei. Giedokite, žemė klausosi jūsų, dangus jums atsiliepia. Nes Homero lyra yra Dovydo lyra. Ir geiduliai, kurie žudo žmogų, išgelbėjo žmoniją ant Kalvarijos kalno."

Nenusigąskite, jeigu verda jumyse *Kodel jie neramus geiduliai*. Juose yra nuolatinė proga tobulinti save; geiduliai akstina mūsų pajėgas, žadina ir daugina mūsų energiją. Mūsų geiduliai yra panašūs gamtos jėgoms. Jos pavojingiausios gali būti mums brangiausios. Karšto kraujo, laukinio pobūdžio arkliai jumis išmeta iš balno; žaibas ir ugnis viską pelenais paverčia. Bet pažabokite tas pajėgas, duokite joms tinkamą krypsnį ir jos nuolankiai tarnaus aukštiesiems tikslams. "Audringi vėjai, dainuoja saksonai, pučia ten, kur laivas plaukia; rūstus apsimaukęs dangus ir perkūnų smugiai mums nekenkia."

Visi žmonės, kuriuos šiandien pasaulis gerbia, buvo stiprių geidulių prigimty. Ir tik ačių geiduliams jie išvystė savo asmenybės dorinę energiją, ją pakinkė kultūros vežiman. Be geidulių, sakoma, nėra žmonių; be stiprių geidulių nėra galiūnų, didelio charakterio žmonių, nėra akcijos, kuri pasaulį iš pamatų atkeltų.

Jaunime, būk tvirtas. Tenesuzeidžia tavęs geiduliai. Mokinkis valdyti savo instinktus, kad jie tarnautų tavo idealui. Tik tuomet tu, Vyti ir Vyte, būsi žmogus.

TEISME.

— Ar tamsta prisipažįsti, kad pavogei žąsį?

— Pavogiau!—O ne, tai atsitiko visai kitaip. Eidamas pamačiau pievoje žąsį, pasišaukiau ją, pagloščiau. Prisiminė man jaunos dienos, kai dar vaiku būdamas pas savo tėvelį žąsis ganiau! Pamylavau, prispaudžiau karštai prie širdies tą žąsį, per smarkiai prispaudžiau ir... nusmaugiau. Bijodamas, kad kas nepamatytų tos nelaimės, ėmiau ir parsinešiau tą negyvą žąsį namo. Bet vogti nė manyti nemaniau!...

MEDŽIOKLĖJE.

— Bijok Dievo, Izidoriau! Lapė nuo jūs tik per šimtą žingsnių, o jūs stovite, kaip baidyklė!

— Aš bijau... ji taip greitai bėga... gali būt pasiu-tus...

Pastabos ir Apžvalga.

Ruošiasi. Liet. Vyčių 12-sis Seimas gerai įkainavo tas Vyčių pajėgas, kurios gyvuoja apie Bostoną, ir delto paskyrė ten laikyti 13-ji Seimą.

Bostono 17-ji kuopa ruošiasi. Didina narių skaičių, sudaryta specialės komisijos pasiruošimui priimt Seimą, apstatyti jį meno padabninimais ir visokiais įvairumais.

Vyčių Vajaus rungtyne 17-ji kuopa eina pirmose eilėse. 17 kp. nariai, ypač N. Angl. apskričio pirmininkas, V. T. Savickas, ir Al. Ivaška Vyčių Vajaus agitaciją gyvai varo raštu per "Darbininką," tuomi paskatindami darban ir kitas kuopas.

Š. m. vasario 6 dieną 17-ji kuopa užprenumeravo "Vytį" "Pavasario" 17 k. (Kalnėjai, Raseinių apskr.).

Iš viso to matosi 17-sios kuopos gyvumas, ji duoda sektinų pavyzdžių ir kitoms kuopoms.

— *Seimo laikas.* L. Vyčių Centro Valdyba eiliniam posėdy, laikytam vasario 6 dieną, tarp kitų dalykų, tarėsi apie 13-jo Seimo laiką ir nužiūrėjo liepos mėn. 1, 2 ir 3 dd. Apie tai nutarta pranešti Seimo ruošėjams, būtent, 17 kp. Jei ruošėjams tos dienos bus patogios, tai, tikriausia, Seimas tuo laiku ir įvyks.

Tuomet suvažiavę iš įvairių kolonijų atstovai, po Seimo, turėtų galimybės Liepės-July 4-tą švęst Rytuose ir dalyvaut N. Anglijos apskričio metiniam išvažiavime, kurs, be abejo, kaip kas metą, taip ir šį, įvyks.

— *Seimas ir beisbolo rungtyne.* 13-sis Seimas netruks ateit. Seimas išoriniai bus daug įdomesnis, jei, kaip ir pernai, įvyks beisbolo rungtyne.

Apie tai laikas galvot. Ypatingai tą turėtų laikyti omeny rytiečiai.

Chicagos beisbolo kamandos (tymo) tikėtis negalima. Perdaug iškaščių. Teks į rungtynes suvest artimesnių apskričių ar atskirų kuopų kamandas. Sakysim, N. Anglijos apskričio rinktinę kaamnda su N. Y. ir N. J. apskričio. Taip pat iki to laiko gal susidaryti stiprios kamandos Waterbury, Bostone ir k.

Laikas apie tai galvot iš anksto.

Vajaus Reikalai.

Kaip pernai, taip ir šiuosmet kai kurios kuopos nepasitenkinę Centro Valdybos Vajaus laiko nustatymu. Jos reikalauja pailginimo.

Štai Chicagos apskričio kuopų atstovų susirinkimas, vasario 1 dieną, kone vienbalsiai nutarė reikalaut iš Centro Valdybos Vajaus laiko pailginimo.

Centro Valdyba, be abejo, pakeis savo nusištatymą, jei pailginimo pareikalaus didelis skaičius kuopų.

Vakaras Pasisekė.

L. Vyčių Centro Valdybos Vakaras, rengtas vasario 11 d. Dreamland'o salėj, pasisekė visais žvilgsniais. Padengus visas, gan didelias išlaidas, lėks ir pelno.

Katalikų Seimas.

Vasario 1 dieną Chicagoj įvyko Vakarinių Valstybių Liet. Katalikų 2-sis Seimas. Dalyvavo 350 delegatų nuo 85 draugijų, gausus būrys inteligentų, darbuotojų—dvasiškių ir pasaulinių.

Seimą sveikino kone visų centrinių katalikų organizacijų atstovai, laikraščių atstovai ir įžymesnių organizuotų grupių atstovai.

Dr. K. Pakštas referavo: "Katalikų Vienybė." Jis išdėstė, kas katalikus silpnina ir kame glūdi jų stiprybė. Tai vienybėj ir darbe, Toliau atvaizdavo lietuvių tautos skaidrią ateitį, jei ji prisilaikys idealingos katalikybės. Ir maža tauta, persiėmus Kristaus mokslu, gal būt šviesos saule kitoms tautoms ir net visam pasauliui. Ragino mest smulkų gyvenimą, užsidarymą siaurose parapijų sienose, o susiliet į vieną galingą katalikų vienybę ir darbais iškelt katalikų vardą.

Kun. B. Bumša referavo: "Šių dienų mūsų uždaviniai." Trumpai paminėjo mūsų organizacijas, jų siekimus ir reikalą jas remti.

Priimta visa eilė svarbių rezoliucijų, kurių tarpe ir del Vyčių, kviečiant juos remti.

Daugiausia kalbų sukėlė svetimų kalbų įvedimas lietuvių bažnyčiose. Buvo pasiūlyta rezoliucija, kuri maždaug taip skambėjo: "Vakarinių Valstybių Lietuvių Katalikų 2-sis Seimas, susirinkęs Chicagoj vasario 1 d. 1925 m., apgailėstaudamas liūdną faktą, kad kai kurie kunigai klebonai įvedė lietuvių bažnyčiose į pamaldas svetimas kalbas, tuomi stiprindami ir taip jau išibėgėjusią anglikonizacijos bangą, ragina organizuotą visuomenę kultūringai ir tiksliai reaguoti į šį mūsų tautai žalingą apsiereikimą."

Pasipylė kalbos. Prabilo inteligentai, kunigai ir pasauliniai, prabilo darbininkai. Visi vieną ir tą pačią mintį reiškė: laikytis lietuvių, gintis nuo ištautėjimo.

Po ilgų kalbų išrinkta patyrusių ir rimtų žmonių komisija surašyti pamatuotais faktais pagrįstą rezoliuciją del lietuvių kalbos teisių lietuvių bažnyčiose ir brukimo į jas svetimų kalbų ir pristatyti ją aukštajai dvasinei vyriausybei.

Seimas neužmiršo ir Lietuvos reikalų. Išreikšta pasiryžimas visom išgalėm remti vilnie-

čius jų sunkioj kovoj prieš okupantus. Taip pat išreikšta pasiryžimas remti Lietuvos katalikus jų sunkiam valstybės statymo darbe ir kovoj su socialistų, žydų ir visokių gaivalų suvienyta opozicija.

Seimas parodė Vakarinių Valstybių lietuvių katalikų pajėgą. Ji didelė, galinga. Liberalų spauda, kaip "Naujienos," pasiskubino cicilikiškai iškraipyti Seimo mintis, ūpą, rezolucijas, primetė Seimui nebūtas, pramanytas tendencijas. Tokia, mat, jau maža, kad viską, kas tik "jų," iškoneveikti, supurvinti. Bet purvinamas nusivalo, o purvintojas visuomet purvinas.

Seime uoliai dalyvavo Vyčiai. Chicagoj ir aplink Chicago turėdami apie porą tūkstančių organizuoto jaunimo, kurs drausmingai darbuojas, Vyčiai Seime buvo gyvoji pajėga, kuri ryškia gija matėsi per visą Seimą.

Giria Lietuvos Valstybės Operą ir Dramą.

Apie lietuvių tautos muzikalumą rašo ir kitos tautos.

Lietuvių menas ir jaunoji kūryba ypatingu gyvumu pasireiškė tautai iškovojus laisvę ir nepriklausomybę.

Kun. Dr. F. Kemėšis "Darbininke" rašo apie šiandieninį Liet. Valstybės Operos ir Dramos stovį ir joms išrašo tokį atestatą:

"Valstybės teatre jau buvau atsilankęs keliolika kartų: mačiau operų, dramų, tragedijų, komedijų. Juodų taškų, kartais ir ieškodamas, betgi nepastebėjau. Kiekvienu sykį išėjau su didžiausiu pasitenkinimu. Džiaugiaus, kaip gali džiaugtis žmogus, išvydęs tikrąjį grožį; didžiavaus, kaip lietuvis, kad mūsų tauta taip trumpu laiku scenos dailės žvilgsniu taip aukštai iškilo, kad rimtai konkuruoja su kitų kultūringų tautų sostinėmis."

Toliau jis rašo atestatus operos ir dramos dalyviams. Kipras Petrauskas—"padangių mūzų numylėtinis, padangėmis ir skraido." "Jo vaidinimas—tai tikrojo artizmo aukščiausias laipsnis." Lygiai išgiria Sodeiką, Galaunienę, malonios pažangos pastebi pas Marijoną Rakauskaitę ir Oną Pocienę.

Ar valstybei apsimoka išlaikyt operą ir dramą. Į tai rašytojas taip atsako:

"Juk valstybė kas met skiria savo teatrui apie 800,000 litų. Bet negaila tų pinigų. Ne vien kauliukai—visa tauta auklėjasi. Bile provincijalas, jeigu tik važiuoja į Kauną, skaito savo pareigą nueiti į Valstybės teatrą. Sekmadienių popiečiais, kada bilietų kainos esti papigintos—pilnas teatras kareivių ir gimnazistų. Vakaraus—visa žydų aristokratija renkasi ir bent prie lietuviškos dailės židinio—šildosi ir lietuvinasi. Be to visa opera mielai važiuoja į provincijas, kur tik patogios vietos (į Klaipėdą, į Panevėžį)."

Panašiai džiaugsmingai atsiliepia ir apie dramą:

"Graži yra opera. Bet yra nemaža nusimanančių lietuvių, kurie valstybinę dramą dar aukščiau už operą stato. Ir man pačiam nelengva būt išrišti klausimas, kam reikėtų atiduoti pirmenybę."

Be Valstybinio Teatro gyvuoja ir meno žvilgsniu gerai pastatyti Tautos Teatras, Liaudies Teatras, "Vilkolakis" (satyros teatras) ir Karių Dramos Kuopa.

Baigia tokiu patarimu amerikiečiams lietuviams:

"Amerikiečiai, jei jūs ateinančią vasarą darysite Lietuvon ekskursiją, reikalaukite išanksto, kad mūsų valstybės Opera ir Drama parodytų ne vieną—bet visą eilę geriausių savo veikalų. Pamatę didžiuosites, kad esate lietuviai."

Patarimas geras ir jį galima įvykdyti. Šį pavasarį ekskursijų į Lietuvą bus daug ir gausių. Reiktų tik rengėjams išanksto susižinot su Liet. Valstybinio Teatro direkcija ir susitart del laiko ir sąlygų.

Sandariečiai Išsizada Savo "Cnatų."

Sandariečių gazieta "Dirva" visas sandariečių "cnatas" nor primesti Vyčiams. Jie "nusi-pudravusias merginas šokdina," jie "patamsėse griešija," "gatvėse žmones užpuldinėja," "pirštus išsukinėja," "susirinkimuose betvarkes kelia," jie "varlamušiai," na, ir "senberniai."

Mes iki šiol visas tas "cnatas" matėme pas sandariečius, kurie rimto darbo nedirbdami, tik kitus savo tautos žmones, tai atvirai, tai iš pasaly, kandžioja, dergia. Kas norit arčiau susidurt su sandariečių kultūringumu, pagyvenkit arba bent pasisukinėkit sandariečių centruose, arba pasiskaitykit jų leidžiamas gazietas.

Kas link senbernių, tai sandariečių klaidingą įsitikinimą tenka atitaisyti. Vyčių narių sąstatas amžiaus žvilgsniu yra toks: nuo 15 metų iki 20—39%, nuo 20 iki 25—37%, nuo 25 iki 30—16%, nuo 30 iki 35—4%, aukščiau—4%. Į paskutines amžiaus kategorijas įeina profesionalai, inteligentai, vadai, pirmieji organizatoriai. Jaunamečių čia neminėsim.

Tuo tarpu pas sandariečius tikriausia 99% yra senbernių, kurių mes jiems nepavydim.

Svetimų "cnatų" Vyčiai nusavint nemėgia. Jas palieka tiems, kam jos priklauso. Į varžytinės del jų su liberalais, ypač sandariečiais, neis. Katalikai žmones, katalikų jaunuomenė savo tautiečius, kad ir sugedusiom širdim, nepakantos ir pavydo sugriaužtais jausmais, vis tik neniekins, perskaudžiai nepasmerks. Net matydami, kaip sandariečiai savo tautietį lietuvi, tik delto, kad jis kitokios pasaulėžiūros, kitos srovės, labiau nenkenčia kaip lenko, žydo ar kito svetimtaučio,—iš visos širdies linkės, kad išspaudę visą tulžį, nu-

vare blogus jausmus, dirbtų kultūringą darbą vardan tautos, vardan lietuvių tautos.

Dr. Purickis Išteisintas.

Dr. Purickis, buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministeris, visų opozicinių partijų ir srovių apšauktas šmugelninku, juodžiausiai apšmeižtas, Vyriausio Tribunolo liko išteisintas.

Byla tęsėsi 7 dienas.

Įdomu, kokį argumentą dabar nusitvers opoziciniai gaivalai prieš krikščionis demokratų ir apskritai prieš katalikus? Pats jų tvirčiausias argumentas išmušta iš rankų. Šmeižikams paliko didžiausia gėda, negarbė ir susikrimtimas.

DEL ORGANIZACIJOS VARDŲ.

Matui Zujui,
"Vyčio" Redaktoriui.

Gerbiamasis:—

Gavau Tamstos pakvietimą išreikšti viešai savo nuomonę kaslinį pakeitimo organizacijos vardo. Jau ne vienas tuo reikalu atsiliepė anksčiau, ir, man rodos, kad dar kitas raštas tuo pačiu reikalu tik vietą laikrašty užimtų, bet kad nepasirodžius nepaisęs siunčiu ir savo žodį.

Trumpai pasakius, palaikau nusistatymą tų, kurie priešingi pakeitimui vardo. Mano nuomone, tą darant, mes nutoltume nuo tos dvasios, kuria gyvavo organizacijos įsteigėjai. Ta organizacija, tai didis monumentas tiems steigėjams, kuriems labai artimai rūpėjo sulaikymas nuo ištautėjimo mūsų jaunuomenės. Argi imsime po tiek metų gyvavimo ir draskysime tą monumentą ir tokiu būdu keisime dvasią? Kad nesulauktume! Jei taip pasielgtume, tai nebūtume verti to vardo—Vyčiai. Juk Vyčiai, tai yra tautos gyvenėjai. Gal tiesa, kad mes lietuviai, lietuviško kraujo ir lietuviškos dvasios, nepajėgsime sulaukyti ištautinimo bangas, bet nematau nei reikalo prisidėti prie greitesnio ištautinimo. Gi kiek pramatau ir kiek siela nujaučia, mes tik tą ir padarysime, jei pakeisime vardą. Didžiama to ir nedarytų ir nenorėtų daryti, bet tas įvyks savaime, it evoliucijos keliu, jei mes tik daleisime naują progą. Jau dar ir taip yra progų tiek ir tiek ištautėjimui, neleidus naujai atsirasti. Gi kas mano, kad pasekmės bus visai priešingos,—kad mes išgelbėsime mūsų jaunuomenę nuo ištautėjimo taip darydami, kalba, anot anglų gatvinio išsitarimo, "per savo kepurę."

Gi kurie primena, kad Amerikoj būdami nevalime vadinties "Lietuvos Vyčiai," nes reikštų šiai šaliai neištikimybę, kalba, kas netiesa. Kaip

valdžia tokio užmetimo mums nedarė, taip ir nedarys, o Illinois valstija tai žino gerai, nes organizacija ten senuoju vardu įkorporuota. Kita, aš pats, jei norite žinoti, esmiu čia gimęs ir aukęs ir būdamas lietuvių aukštai gerbiu šią šalį.

Tokia yra mano nuomonė, bet ją nemanau jokio sprendimo daryti. Kiekvienas teturi teisę prieš savo.

Amerikietis—Vytis.

Nauji Raštai.

"Lietuvos Ūkis," mėnesinis visuomenės ūkio ir finansų laikraštis. Nr. 27 (12), 1924 m. gruodžio mėn. Finansų Ministerijos leidinys.

"Statistikos Biuletinis." 1924 m., gruodžio mėn. 12 Nr. Leidžia Liet. Respublikos Finansų Ministerijos Centralis Statistikos Biūras.

"Lietuvos Filatelistas," Lietuvos Filatelistų Draugijos leidinys. Nr. 2-3. 1924 m. Kaunas.

"Metrašitis," lietuvių biznio rodyklė 1925 metams. "Naujienu" leidinys.

Židiny. Literatūros, mokslo, visuomenės ir akademiško gyvenimo mėnesinis žurnalas. 1924-5 m. I tomas. Nr. 1. 1924 m. gruodžio mėn. 1. Pustl. 84. Kaunas, "Šviesos" spaustuvė.

Paliovus eiti "Draugijai," kuri taip ilgą laiką atstovavo Lietuvos inteligentinę dalį, pasidarė gyvas reikalas pradėti leisti kitą panašų mokslinį mėnraštį. Sumanytas leisti "Židini" kilo akademinio mūsų jaunimo tarpe, toje būtent jo grupėje, kuri plačiai žinoma Ateitininkų vardu. "Židinio" redaktorius-leidėjas, D-ras V. Mykolaitis (Putinas), didis Ateitininkų šulas, žinojo visas sunkenybes, kurias tenka pakelti Lietuvos spaudai, tačiau taip pat jautė, kad "platiems mūsų inteligentijos sluogsniams prieinamo žurnalo reikalas yra visai pribrendęs," delto gi "gera vilčia" ir leidžia pirmąjį "Židinio" numerį, tvirtai norėdamas, kad "Židiny" padėtų "pralaužti mūsų kultūrinio gyvenimo sustingimą ir sudomintų kitokiomis vertybėmis, negu tos, kurias teikia negilus mūsų dienu siautulyš."

"Židinio" redakcija neskelbia smulkmenės programos, be tos, kuri yra pažymėta žurnalo antraštėje, nes, iš buvusių ir tebesančių Ateitininkų, kurių tiek daug jaunų pajėgų išplaukė į gyvenimą ir šiandien veikia visose kultūros srityse, pati redakcija tikiasi ir laukia visokeriopos paramos.

Pirmojo "Židinio" numerio turinys lobingas. Be dailiosios poezijos yra gražios beletristikos. Po to seka sociologiniai ir filosofiniai kūriniai. Žymėtina M. Reinio "Principų ir Gyvenimo sintezė." Stasio Šalkauskio "Rimvydas-Mickevičius" ir Prof. D-ro P. Kuraičio "Del šių laikų kultūros krizio." Ir, kadangi, susikūrus ir besiplečiant Lietuvos universitetui, kur auga ir bręsta kuriamosios mūsų tautinės kultūros pajėgos, atsidarė gyva ir įdomi akademinio gyvenimo sritis, tatau "Židinio" redakcija randa reikalingą įvesti ir akademinio gyvenimo apžvalgą, kurioje trumpai nušviečia universiteto gyvenimą. Įdomus P. Kirvelaičio raštas, kuriame nagrinėja V. Kudirkos stiliaus savybes. Turtingai atsižymi bibliografijos ir kritikos skyrius. Nepamiršta ir nekrologija.

Kai matyt, "Židiny" ar tik neatstos palaidotos "Draugijos." Ir reikia tikėtis, kad mūsų Tautos žibintai—Ateitininkai—atsieks savo tikslo. Tik reikia gvai susidomėti "Židinio" tobulėjimu, delto jį remti ir platinti

visuomenė, nes "Židiny" kviečia visus jam palankius gyvos minties reiškėjus į bendrą kūrybos židinį.

Samata.

Dictionary of Secret and Other Societies. By Arthur Preuss. Pp. 543. Published by Herder, St. Louis, Mo.

Arthuras Preuss, atsižymėjęs "Fortnightly Review" leidėjas, tik ką išleido labai svarbią informacinę knygą sakomųjų vardu. Medžiagą tai knygai rinko virš 30 m., pats pertikrindamas visas teikiamąsias datas, kad skaitytojams patiekti atsakomingiausių pagrindinių žinių kas link slaptųjų draugijų, kurios daugumoje yra masonų įtekmėje. Kiek tai nedorovės, kiek tai humbugo, kiek tai kitokių žalumų!

Tų slaptųjų draugijų vardai geriausia nurodo idiojišką jų klasifikaciją. Reikia tiesiog nusistebėti jų gausumu šioje šalyje. Iš vardų galima spręsti ir numanyti kokia dvasia gyvuoja jų narių tarpe. Čia patiekiamame kai kuriuos sakomųjų draugijų vardus. E. gr.: Society of the Pink Goats, The Order of Haymakers, The Order of the Blue Goose, Order of Gophers, Order of Muts, Order of Beavers, Order of Monkeys, Order of Camels, Order of Yellow Dogs, Cheese Clubs, Order of Anti-Poke-Noses, Order of Shrimps, Order of Mules, Order of the Blazing Ring, of the Flaming Circle ir t. t. ir tt.

Ir klausai pats savęs, kokio gi reikalo žmones stumia mi priklausyti į tasias draugijas? Iš šalies gali būti teikiama tvirtas apdraudimas bei kitokios patogios priemonės įgyti pelningas vietas. Tačiau žmogaus smalsumas sužinoti paslaptis bei pačiam atidengti paslapties uždangalą duoda priežasties, delko pritraukia daugumą priklaustyti į slaptąsias draugijas. Bet gi sakomųjų draugijų ceremonijos neduoda žmogui patenkinimo. Tik Bažnyčios mistiškos ceremonijos ir Religija tegali patenkinti kiekvieną. Ir tos ceremonijos, kurios neveda žmogaus ir nepakelia jo dvasios link Dievo, regimai yra žmogaus demoniškas užvylimas. Tai numanu ir aiškiai matoma iš slaptųjų draugijų ritualų. Katalikams nepridera ir nevalia priklausyti į tas slantingąsias draugijas, kurios yra ypatingai masonų įtekmėje.

Samata.

—x—

Iš Lietuvos.

Respublikos prezidentas p. A. Stulginskis, dar prieš Kalėdas sunkiau apsirgęs, tebėra užsieny. Spėjama, kad dvylikapirštė žarnoj (ulcus duodeni) esanti žaizda (pasuktinėm žiniom, Prezidentas pasveiko. V. Reida)

Mūsų bolševikams nesiseka. Šiaulių apskrity susekta lietuvių komunistų jaunimo partija, kuri rengėsi nuversti dabartinę vyriausybę. Kadangi jiems niekas netikėjo, tai jie siūlė darbininkams net po 150 litų mėnesiui, kad tik darbininkai juos remtų. Bolševikėliai pasakoję, kad įvykus sukilimui į pagalbą atvyksią 4000 komunistų iš Rusijos, kurie padėsia Lietuvos komunistams paimt valdžią į savo rankas. Tarp suimtų yra žydų. Byla perduota teismui. Rami Lietuvos visuomenė laukia tinkamo tautos išgiamu nubaudimo. Gana mums glostyt visokius tėvynės griovėjus!

Ministerių kabinetas svarstė Klaipėdos krašto rinkimų į Seimą ir seimelį klausimą. Nutarta sudaryt tam tikrą Klaipėdos karšto rinkimų komisiją.

A. a. kun. J. Bakšys. Merkinės vidurinė mokykla direktoriui buvo didelis Bažnyčios ir Tėvynės mylėtojas kun. dr. Juozas Bakšys. Jo darbštumas ir drąsumas nepatiko laisvamaniams bolševikams ir lietuvių aršioms priešininkams. Ir štai, pereinamu metu gruodžio 17 dieną bolševikai ar lenkai pasiuntė du niktadariu, kurie labai sunkiai dviem revoliučių šūviais sužeidė kun. dr. J. Bakšį.

Atvežtas Kauno ligoninėn po sunkios ligos kun. Bakšys mirė š. m. sausio 7 dieną. Lietuviai katalikai neteko uolaus apaštalo. Jis ypač daug darbavosi, gelbėdamas Vilnijos lietuvius nuo lenkystės bangų. Nuo senai lenkai visokiais būdais jį persekiavo, kol galų gale mirtinai sužeidė. Amžiną atilsį tegul suteikia Viešpats jo sielai!

"Vienybė."

Liet. Kr. Dem. Konferencijon suvažiavo bent 184 atst. Svečių tarpe buvo vyskupas Karevičius ir k. Susirinkimą atidengė d-ras Karvelis. Prezidiuman išrinkti prof. Reinis, rašytojas Liūdas Gira ir Steikūnas. Konferencijos programa gana plati.

Pavasaris. Lietuvoj vietomis jau pasirodė gandrai (Klaip. krašte, Šakių ap.)

Lietuvos "Eltoj" radio stotis. Lietuvos telegramų agentūra įsitaisė būte klausomąją radio stotį, taigi žinios iš visų Europos kraštų bus gaunamos tiesiog.

Švenčių įstatymą jau pasirašė einas Respubl. Prezidento pareigas prel. Staugaitis; netrukus jis bus paskelbtas "Vyriausybės Žiniosė" ir pradės veikti.

Visuomenės veikėjų grupė yra sumanusi įsteigti Lietuvoje Sąjungą Vilniui vaduoti." Greitai bus sušauktas Kaune steigiamasis susirinkimas.

Tautų Sąjunga kreipėsi į Oslo (Kristianija) uosto viršininką Kjelstrup, siūlydama jam sutikti būti Klaipėdos Uosto direkcijos nariu. Jis tą pasiūlymą priėmęs. Kjelstrup esąs garsus uosto reikalų žinovas ir toli stovįs nuo politikos. Galutinai savo paskyrimą T. S. padarys vasario mėn. Tokiu būdu Klaip. Uosto direkcija susidės iš: T. S. p. Kjelstrup; ir Klaip. Kr.—Borchertas iš Lietuvos pusės—Naruševičius.

Kalėdoms ir valstiečių liaudininkų apaštalai važiuoja pakalėdoti. Gruodžio 21 d. vakare išvažiavo į Ameriką papinigauti, prakiurusioms partijoms ir "Liet. Žinių" skyliams lopyti ir bene būsimiems Seimo rinkimams pinigėlių parsivežti valstiečių liaudininkų propagandos skyriaus vedėjas, vaistininkas J. Makauskis. Amerikiečiams katalikams belieka tik gausaus kalėdiško jam duoti... O gal jįsai, nenusisekus partijai ko iškalėdoti, prisidengs Liet. Moterų Globos prieglauda, kurios vedėju lig šiol buvo, ar "Žiburėlio"?

Dov. Vapsa.

Pelno šaltinis—linai. Iš įvairių šiaurės Lietuvos vietų praneša, kad vietos ūkininkai didžiausį pelną semia iš linų. Iš visų javų šiemet čia geriausia užderėjo linai. Sėmenys stambios, gražios, pluoštas baltas, ilgas ir stiprus. Sėmenų kainos gana aukštos; birkavui (10 pūdų) mokama 800—1000 litų. Kadangi sėmenų išvežimas šiemet taip pat geras, tai ūkininkai lengvai geromis kainomis gali jas parduoti.

Susekė. Likviduojant Šiaulių apskr. komunistų organizacijos rasti net planai valstybės perversmui Lietuvoje padaryti; tikėtasi iš Rusijos pagalbos; byloje yra 30 su viršum asmenų.

Vedybos, gimimai ir mirimai. Per pirmąją 1924 metų pusę visoj Lietuvoj (įskaitant ir Klaipėdos kraštą) buvo 11,527 vedybos, gimė 33,921 asmuo—17,788 bernaičiai ir 16,133 mergaitės, mirė 17,587 asmens—9,168 vyr. ir 8,419 mot.; iki vienu metų amžiaus mirė viso 4,107—2,336 bernaičiai ir 1,771 mergaitės.

Kipras Petrauskas, Lietuvos operos dainininkas, pakviestas gastroluoti Berlyno operon. Artistas sutiko ir vyksta šiomis dienomis į Berlyną. Į kurią operą—neaišku, nes Berlyne yra net kelios operos.

Klaipėdos krašto 2 metų susijungimo su D. Lietuva pammėjimas įvyko sausio 15 dieną.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ.

Lietuviai kankiniai Gardino kalėjime. Gardino kalėjime nuo senai jau laikoma daug uždarytų lietuvių, gudų ir šiaip sodžiaus jaunikačių. Visus juos daugiausia suėmė Lydos ir Gardino apskrityse policija ir kaltina kaipo maištininkus. Neužilgo po Naujų Metų žada jų bylą nagrinėti Gardino teismas. Del didelio būrio kaltinamųjų byla prasitęsianti kokį mėnesį.

Sunki ekonominė padėtis Vilniaus krašte. Lenkų vicepremjeras Thugutt "Robotniko" korespondentui tarp kitko pareiškė, kad Vilniuj mažiau kalbama apie puolimo pavojų, negu apie sunkią ūkio padėtį. Visi tvirtina, kad mokesčiai per dideli, o kreditai per maži. Ministerio nuomone, Vilniaus kraštas nesudaro išimties šiuo sunkiu laiku Lenkijoje.

Lietuviškų mokyklų skaičius. Vilniaus srityje yra 2 aukštesnės mokyklos, viena Vilniuje, kita Švenčionyse. Pradžios mokyklų yra: 1 Ašmenos apskr. Braslavo—6, Švenčionių 90, Vilniaus—Trakų—32, Vilniaus mieste—2.

Rietavo padangėj. (Mūsų sp. korespondento). Man, kaip buvusiam Vyčių nariui, užėjo į galvą, ar daug gal būt rietaviškių Vyčių ir iš aplinkinių vietų. Man rodos, tą galima "Vyty" paskelbti.

Šiuosmet Žemaičiuose žiemos nėra. Girdėt, kad tas pat dedas visoj Lietuvoj. Šiandien jau sausio 12 d., o vieną dieną lyja, antrą snieguliuoja, trečią vėl lyja, kaip vasarą, ir nežinia, kas toliau bus.

Rietavo, tam Žemaičių centre, labai viskas brangu. Rugių pūras šiandien 60 litų, miežių—30 l., aviųžis—15, bulvių—nuo 12 iki 15, dešimt kiaušinių—3-3.50, sviesto svaras (? bene kilogramas? "Vyčio" Red.)—5 litai, ir t.t.

Organizacijos visos silpnai veikia. Žemaičiai į jas neįprate. Valstiečiai liaudininkai, tie nekaltu vardu prisidengę masonai, susidėję su žydais ir visais kitais internacionalistais, demoralizuoja visuomenę.

Katalikų visuomenė dar neišbudus.

Tiek gero iš Žemaičių centro.

Sausio 12 d., 1925 m.

J. K. Milius.

Laukuva, Tauragės apskrities. (Mūsų specialio korespondento). 11-I š. m. įvyko nepaprastas susirinkimas jaunimo d-jos "Pavasario." Nežiūrint nė bauraus oro, susirinko nariai, bet, kas svarbiau, atsilankė į susirinkimą svečių. Iš Poežerio (Poežeris—Laukuvos parap. filija) už 6 kilometrų, atvyko Pavasarininkai su gerbiamuju dvas. reik. vadovu kun. J. Bardžiumi. Atvyko ir gi Laukuvos šaulių būrio pirmininkas M. Raponkus (ir gi pavasarininkas).

Dienotvarkė: 1) Pirmininkas S. Jurgutis atidarė susirinkimą, sveikindamas narius ir atvykusius svečius, reikšdamas laimingiausių pasisekimų tolimesniai darbui.

2) Gerb. kun. Bardžius davė paskaitą, kaip jaunimas turi užsilaikyti ir kovoti prieš pasaulinius ir dvasios priešus. Ir kokiais žmonės lieka skaitydami bedieviškus raštus.

3) Šaulių būrio pirmininkas, M. Raponkus, kreipėsi į jaunimą, kviesdamas bendram veikimui. "Artinantis Lietuvos nepriklausomybės šventei, 16 vasario, kad ją tinkamai apvaikščioti, reik iš anksto prisirengti,"—kalbėjo šaulių būrio pirm. Toliau vedė ilgą paskaitą apie brangumą tos dienos, apie reikalingumą koiškilingiau ją apvaikščioti. Tuo būdu ir nutarė kreipties į visas vietas organizacijas, į visus mokytojus, kad visi išvieno imtųsi darbo, prisidėtų bendram darbui. V—kas.

Poežerio bažnytkiemis (Laukuvos par. filija). Šis mažas bažnytkiemis susideda iš: bažnyčios, klebonijos, špitolės ir poros gyventojų. Gražioje vietoje, prie pat ežero, vadinamojo "Paršu."

Jaunimo d-ja "Pavasaris," nuo keleto metų įkurta,

bet tik dabar tepradėjo gyviau veikti. Gerb. kun. klebonas Bardžius savo darbštumu atgaivino apsnūdusį jaunimą. Ligi šiol beveik nežinojo, kas tai yra laikraštis. Bet šį metą "Pavasario" pareina į kuopą ne vienas numeris, bet jau keliolika. V—kas.

MIELI BROLIAI IR SESUTĖS!!!

Kadangi mūsų jauna kuopa yra vargingoje padėtyje, esame priversti kreipties į savo idėjos draugus gyvenančius Amerikoje—Broliaus ir Sesutes Vyčius-es.

Mūsų kuopoje yra knygynėlis, kuris susideda iš 30 menkų knygelių. Geresnių nusipirkti nėra litų ir mūsų nariams uždirbti pinigų nėra kur. Jūs padarytumėte mummyse neišdildomą atmintį surinkdami knygų ar keletą centų ir prisiųsdami į mūsų kuopą.

Neužmirškite mūsų, broliai ir sesutės, nes mes prašome iš visos širdies ir iš anksto tariame ačiū!

Be to prašome kurios nors kuopos prisiųsti mums laikraštį "Vytis," mes gi užprenumeruosim savo organą "Pavasaris."

Siųskite šiuo adresu: Kunigui Stasiui Janeliūniui, Varniai, Lietuva.

Mes liekame laukdami.

Su tikra pagarba,

A. Vaišvila, Kuopos Pirmininkas,
Juozas Bartkus, Sekretorius.

Sausio 25 d. 1925 m., Varniai.

Juokai.

VISŲ GALŲ SUIRIMAS.

— Kas tau yra, Vincai? Ko taip išblyškęs?

— Vaje, kad tu žinotum, kokiame stovyje aš esu! Man gelia dantį, skauda pilvą, degina gerklę, mano temperatūra pakilus, kojos sutinusios ir aš pats taipgi sergu.

MEDŽIOKLĖJE.

Raiti medžiotojai laksto po laukus su šunimis, norėdami nužvelgt kur zuikį. Susitinka senuką:

— Seneli, ar nematei zuikio?—skubiai klausia medžiotojai.

— Ką?—išlėto klausia senukas.

— Zuikio? Ar nematei zuikio?

— Mačiau,—taip pat išlėto atsako senukas.

— Kur? kur?... Ar senai?...—pasirengę vytiš, klausia medžiotojai.

— Prieš trejus metus štai ten... už didžiulio miško...—stenėdamas atsakė senukas.

Vakarėlio šeimininkas surinko partiją "vinto." Keistas atsitikimas taip sutaisė, kad visi keturi partneriai buvo miksos. Šeimininkui juos supažindinant, jie tylėdami vienas kitam nusilenkė, nė vienas nenorėjo parodyti savo ydos pirmas.

Tylėdami išsiėmė kortas, susėdo ir pasidalijo.

Dalytojas nuskiria pirmas:

— Pppi-kkai!...

Antras nustebeš pažvelgė į jį ir įtardamas pirmutinį pajaukime, sako:

— Ttt-rrr-efai!...

Trečias vos nepratrūksta pykčiu. Miksėdamas kiek labiau, negu paprastai, jis beveik šuktelėjo:

— Bu-bu-bu-bu-bu-bubnai!...

Ketvirtas trenkia ant stalo kortas ir, sugniaužęs kumštis, šaukia:

— Nnnn-niekšai!

Kas Jaunimo Veikiama.

CHICAGO, ILL. L. V. Ch. apskrčio susirinkimas. Pastarasis apskrčio susirinkimas įvyko vasario 8 d. šv. Kazimiero Vienuolyno pradžios mokyklos salėj.

Atidaryta malda, kurią sukalbėjo kun. Dr. Reklaitis. Pirmininkavo P. Sedemka, raštininkavo P. Laurinkaitė.

Atstovai užsiregistruoja iš 4, 5, 13, 16, 24, 35, 36 ir 112 kp. Viso 51.

Priėmus dienotvarkę ir paskaičius protokolą, svarstomi nebaigtieji reikalai. Tarp jų p. Ramanausko koncerto, beisbolininkų daržo įsigijimo klausimas ir k.

M. Zujus trumpai raportuoja apie Vakarinių Valstybių Liet. Katalikų 2-ji Seimą, kurs įvyko š. m. vasario 1 d. Chicagoj. Pareiškia džiaugsmo dėl katalikų susiorganizavimo, dėl vienybės, dėl minčių ir rezoliucijų Seime iškelty ir priimtų, dėl Vyčių uolaus ir energingo dalyvavimo tame katalikų seime.

Apskritis valdybai ir St. Šimuliui pavesta išdirbt planą del apskrčio pikniko, kurs įvyks š. m. birželio 7 dieną.

Vikt. Balandas, atsiprašydamas del skuboto pasišalinimo, siūlo susirinkimui pasvarstyt, ar nepravartu vienos kuopos nariams lankytis į kitų kuopų susirinkimus, rengti debatus, kuriuose išstotų atskirų kuopų nariai. Tuomi būt įnešta daugiau gyvumo, daugiau susibendravimo.

Centro Valdybos nariai daro pranešimus apie Centro rengiamą vakarą ir kviečia visus ir visas padirbēt del to vakaro pasisekimo.

Vajaus reikalai. Pranešimus daro 4, 5, 13, 16, 24, 35, 36 ir 112-tos kp. Išskyrus 16-sios kp. atstovus, visų kitų kuopų atstovai pabrėždami ragina prašyt Centro Valdybos Vajaus laiko pailginimo. Balsuojant už pratęsimą pakilo 27, prieš 5, kiti susilaikė.

Išnešta pageidavimas rengti kuopose paskaitas, kviečiant patyrusius ir gabius prelegentus.

Pranešimą daro dvasios vadas kun. J. Paškauskas. Nurodo reikalą kiekvienam nariui skaityt ir pažint Vyčių konstituciją, daugiau domės kreipt į priimamų narių ir apskritai į visų moralį stovį.

Tuo klausimu išsitarus vienam kitam delegatui, primta tokia rezoliucija: "Apskrčio susirinkimas išreiškė pageidavimą, kad kuopose daugiau domės kreiptų į Vyčių konstituciją, kad visi stengtūs ją skaityt ir pažint, kad gabesni kuopos nariai arba specialiai pakviesti žmonės plačiau išdėstinētų atskirų paragrafų mintis ir kad daugiau domės būt kreipiama į įrašomų narių ištikimybę Vyčių idėjoms, obalsiams ir principams. Taip pat kad būt kreipiama domės apskritai į visų narių moralį stovį ir griežtai būt laikomasi konstitucijos dėsnių."

Muz. A. Pocius daro pranešimą del apskrčio choro. Pastebi, kad yra paėję gaudų, kad apskritis su choru nieko bendro neturi, kad jis atsisakąs nuo apskrčio "glo-bos," tai ir nuo Vyčių vardo.

Tuo klausimu išsitaria keliatas delegatų. Vieni pabrėžia nepasitenkinimą choru, chorvedžio vedama "politika," statymą į solistų roles menkų dainininkų, o ignoravimą gabesniųjų. Chicagoj katalikai tur rimtų pajėgų. Kudirka, Janušauskienė, Saboniai, Rakauskienė, Bereckaitė, Ramanauskas ir eilė kitų. Jie visi priklauso prie Vyčių. Sucementavus tas pajėgas būt galima ne vien statyt, išpildyt, bet ir kurti. Kuo gi galų gale geresni tie visoki "klajūnai" iš "krajaus" ar iš kitų šonų. Bet nēr rankos, kuri katalikų meno pajėgas suburtų, sucementuotų. Delto jos susiskaldę, išsimētę, o nekartą nu-eina svetimiems pabernauti.

Išklausius visų kalbų, pavesta apskrčio valdybai susitart su choro valdyba ir vedėju del ateities darbuotės. Nuo to susitarimo priklausys, ar chorui būt Vyčių choru, ar to vardo nebetekti.

Iškelta klausimai del liepos 4 d. metinio išvažiavimo,

del apskrčio vakaro ir dar kai kurie, bet del užsitęsio laiko atidėta kitam susirinkimui, kurs įvyks kovo 8 d. Dievo Apvaizdos par. salėj.

Baigta malda.

Delegatas.

SO. BOSTON, MASS. Priešmetinis susirinkimas. L. Vyčių 17 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyko 29 d. gruodžio. Narių dalyvavo gausus būrys. Prie kuopos prisirašė šie nariai: Martinas Kničiūnas, T. Znotinas, Jonas Kavolis, O. Kavoliūtė, Jadvyga B. Savilioniūtė, Marijona A. Lukoševičiūtė, Juozas Antanėlis. Kai kuriuos jaunuolius patys tėveliai atvedė prirašyti. Kad jų pavyzdį ir kiti tėvai sektų, gal kitoks būtų ir jaunimas.

Susirinkimas buvo gyvas ir rimtas. Aptarta kuopos reikalai, išklaudyta komisijų raportai, išrinkta Seimo Rengimo Komisija iš apie 20 narių. Rinkta sekantiems metams valdyba. Pateko šie: Dvasios Vadas bei kuopos globėjas—gerb. kun. K. Urbanavičius (per akliamaciją—kiti rinkta viešu balsavimu iš trijų kandidatų), Pirm.—A. F. Kneizys, pagelb.—V. Marcinkoniūtė, Fin. Rašt.—Bronė R. Lukoševičiūtė, Nut. Rašt.—F. Karbauskaitė (buvusioji), Izdin.—V. T. Savickas (buv.), Izdo Globėjai—V. Tamoliūnas ir A. Ivaška, Tvarkdarys—A. Bendoraitis. Teatralėn Komisijon išrinkta šie: gerb. kun. P. V. Strakauskas, Jonas Plevokas, Alena Savilioniūtė, Vincas Tamoliūnas, Antanina Grabijoliūtė, Sil. K. Jaskevičius, Kazys Ambrozys, Juozas Antanėlis. Kitose komisijose palikta tie patys.

Susirinkimui pasibaigus, gerb. kun. P. V. Strakauskas davė trumpą paskaitą apie pavyzdingą susirinkimų tvarką bei parlamentares teises. Paskaitėlė buvo taip rūpestingai prirengta, juokeliais pagrąžinta, kad jos klausytis buvo ne tik įdomu, bet ir smagu. Panašių paskaitėlių buvo kun. P. Strakauskas žadėjo prirengti ir del kitų susirinkimų.

Pasveiko. Naujai išrinktoji finansų raštininkė ir veikli narė, p-lė Bronė R. Lukoševičiūtė, buvo netikėtai susirgusi. Daryta operacija del appendicitis. Esant jai ligonbūty, kuopos vardu nunešta gėlių buketas. Kuopos nariai dažnai lankė. Tai pagirtinas daiktas. Dabar jau Bronė pasveiko, ir eina raštininkės pareigas.

Platina Organą. Kai kurių kuopos narių iniciatyva mūsų organas "Vytis" čia yra platinamas atskirais egzemplioriais. Toje srity daugiausia darbuojasi kuopos vice-pirm. Viktors Medonis. Jam geriausia sekasi. Jis ir "nenorinčiam" pirkti parduoda.

Gėrisi Dvasios Vado Straipsneliais. Kiek teko patirti, tai visi kuopos nariai ypatingai seka mūsų Centro Dvasios Vado, gerb. kun. Dr. I. Česačio kampaļ "Iš Mano Sakyklos" ir gėrisi jo inspiruojančiais straipsneliais. Tur būt, nei vienas straipsnis "Vyty" nebuvo sukėlęs tiek susidomėjimo, ypatingai čia augusių mergaičių tarpe, kiek sukėlė "Sumišusios Sielos" paklausimas ir jai atsakymas.

Seimo Rengimo Komisijos Susirinkimas. Į šauktąjį pirmą Seimo Rengimo Komisijos susirinkimą, 18 d. sausio, daug narių neatvyko. (Mat, buvo išvažinėję vieni į L.D.K.S. Aps. suv., kiti su veikalu "Žmogžudžiai"). Susirinkusieji vis gi daug reikalų apsvarstė, ir galima sakyti darbą pradėjo. Kneizienei su Ivaška pavesta susižinoti su kai kuriais artistais delei Seiminių vakarų programų išpildymo ir t.t. Susirinkimėliui pirmininkavo Ivaška, raštininkavo Alena Savilioniūtė. Jiem palikta ir kitas susirinkimas sušaukti.

Vytis.

CLEVELAND, OHIO. L. Vyčių 25-tos kp. veikimas. Š. m. sausio 12 d. L. Vyčių 25 kp. laikė metinį susirinkimą. Pirmiausia išklaudyta komisijų pranešimai. Iš pranešimų pastebėta, kad sudaryta dideli planai šių metų veikimui.

Dramos komisija turi nuziūrėjus keletą izyvesnių veikalų vaidinimui.

“Bolininkai” juda ir laukia pavasario “vilkti” kitiems “tymams” marškinius. Galima tikėtis, kad užmąnyti darbai bus tinkamai atlikti, nes nariuose yra sutikimas ir visi pasiryžę darbuotis visuomenės ir jaunimo gerovei.

Naujoji Valdyba užėmė vietą. Po apkalbėjimo nebaigtų dalykelių, pirm. J. Kuzas pakvietė naują valdybą užimti vietą. Nauja valdyba sutikta jausmingai rankų plojimu.

Naujas pirm. P. Bortnikas kalbėjo. Ačiuodamas kuopai už suteikimą taip Aukštos vietos, pasižadėjo darbuotis kuopos labui ir reiškė norą, kad nariai kooperuotų darbe. Pirm. pagelb.—P. Urbšaitis; Nut. Rašt.—O. Baltrušaitė ir P. Urbšaitė; mokesčių rašt.—J. Venslovas ir V. Janušaitis, izdin.—J. P. Kvedaras ir kiti taip pat išsireiškė.

Dar kalbėjo senos valdybos nariai, pažymėdami, kad nors visi iš senos valdybos pasitraukė (išėmus Vytę Baltrušaitę, nut. rašt.), bet veikime ims dar didesnį dalyvumą ir visuomet rems naujos valdybos gerus užmanymus.

Naujoji valdyba pagerbta visų atsistojimu. Dabartinė valdyba susideda iš energingų jaunuolių, norinčių dirbti, mėgiančių dramą, dainas, atletiką. Tokių tik reikia. Linkėtina geriausių pasekmių!

Jaunimo Vakarėlis. Sausio 21 d. šv. Jurgio parap. salėje buvo vakarėlis, kurio tikslas supažindinti jaunimą su Vyčių organizacija. Jaunimo ir senesnių prisirinko nemažai. Turėta programėlis iš kumštynių, monologų ir prakalbos. Daug turėta juoko iš kumštinių (mergaičių). Vytis J. Sadauskas pasakė prakalbą apie jaunimą, ragindamas jaunimą rašyti į Vyčių organizaciją. Vėliaus šokta ir žaista.

Prisirašė keletas naujų narių.

Visi skirstėsi geram ūpe.

Vytės merginos stojo darban. Šį metą Vytės veikime sutarė uoliai dalyvauti. Pradžiai savų darbų sumanė surengti “skrynučių vakarėlį” (Box Party). Bus vasario 11 d., šv. Jurgio par. salėje. Panašus vakarėlis tai dar naujenybė mūsų kolonijoje. Įdomu, kas išeis! Šiuomi vakarėliu manoma pakelti kuopos piniginį stovį.

Rengimo komisija susideda iš Vytės Baltrušaitės, A. Simonaitės, V. Simonaitės, J. Sadausko ir J. Venslovo.

Naujų Narių Vajus. Vajus pramatoma sekmingas. Šį metą nežinia, kas užims pirmą vietą narių prirašyme. Trys dovanos (\$10.00, \$7.00 ir \$5.00) yra paskirta tiems, kurie daugiausia prirašys naujų narių. A. Banys parodė gerą pradžią, prirašydaams keletą jaunų gražių mergelių. Kiti patylomis dirba. Visi Vyčių nariai turi stoti į darbą, nes laiko nedaugiausia.

Brangūs Vyčiai-tės! Kilni mūsų idėja, dideli uždaviniai ir garbingi darbai. Tam visam turime aukoti liuosą laiką, savo jaunystę.

“Šv. Barbora” scenoje. Vasario 22 d. L. Vyčių 25-ta kp. vaidins “Šv. Barbora”—gražų veikalą. Vertėtų visiems pamatyti. Gavėnioje manoma atkartoti “Ljordo Stebuklas.” Šis veikalas pernai buvo vaidintas, bet pagėdaujamas atkartoti. **Jaunuolė.**

CHICAGO, ILL. Naujos Kuopos Bruzdėjimas. Keletas mėnesių atgal, gražioje Marquette Park kolonijoje, įsteigta nauja Lietuvos Vyčių 112-ta kuopa. Kolonija kesenai įsisteigusi. (Apie kokia dešimt metų atgal jos vietoje buvo vien tuščias laukas). Kada Šv. Kazimiero vienuolynas čionais buvo pastatytas, tai jo apylinkė sparčiai lietuvių apgyventa ir dabar randasi apie du šimtu šeimų. Vyčiai: V. Balanda, J. Martišius ir J. Pentis, matydami reikalingumą jaunimui organizuotis, pasitarė įsteigę Vyčių kuopą.

Kuopa pradėjo sekmingai gyvuoti. Į pirmą susirinkimą atsilankė tik aštuoni asmenys, bet dabar narių skai-

čius viršija vieno šimto. Tuoj buvo pradėta daryti planai veikimui. Suoragnizuota “Basket-Ball” skyrius, svaidininkų kuopelė, merginų atletikos skyrius, debatų komisija ir daugybė kitų komisijų, kaip tai veikalų statymo, “bunco-party” rengimo ir taip toliau. Jau prisirengta. Neuzilgio jos veikimas žada pagarsėti po plačiąją visuomenę.

Kuopos priešaky stovi šie darbštūs veikėjai: gerb. kun. Dr. Reklaitis, dvasios vadas; V. Balanda, pirm; L. Tirūnaitė, raštininkė; J. Martišius, izdininkas, M. Bartušaitė, fin. sekr. **Kaimynas.**

WORCESTER, MASS. L. Vyčių 26-tos kuopos Teatrališkas skyrius laikė metinį susirinkimą.

Pirmiausia buvusioji valdyba išdavė raportus, kurie parodė, jog visi gerai darbavosi del kuopos gerovės. Tame darbe labiausia atsižymėjo p-lė Ona Anušauskiūtė, raštininkė (pereitus tris metus). Už tą darbavimąsi be pasilsio, nusipelnė giliuos padėkos.

Iš raportų pasirodė, jog Vyčiai ištikrųjų nesnaudė, bet petis į petį visi ėjo į darbą. Ne tiktai statė veikalus del saves, bet dar ėjo į pagelbą kitoms draugijoms. Mat, Vyčiai dirba del visos katalikų visuomenės.

Taip gi malonu pažymėti, jog pereiti metai buvo gausingi finansiniai. Tuomi galime didžiuotis, nes pereituose metuose buvo sunkūs laikai ir didelė bedarbė. Nežūrint to, Vyčiai nenustoję dirbė, anaipol, jie dar smarkiau pradėjo veikti. Pelnas nuo vakarų liūdija jų pasisekimą.

Pradėdami naujus metus padarė rezoliucijas visi nariai dar smarkiaus veikti ir kelti Vyčių vardą aukštyne. Idant tą padarius, išrinko valdybą iš veikiausių narių bei vaidilų. Visi tiki, kad po jų vadovystę, Teatralis Skyrius galės vadinti ateinančius metus, kaip pasekmingiausias visoj savo istorijoje.

Darbo planai yra daromi. Pirmoj vietoj del apvaikšiojimo metinės Vyčių dienos. Ta diena bus pirmą sekmadienį Velykų. Yra rengiamas milžiniškas, triukšmingas vakaras, kurio, mes tikimės, Worcesteriečiai nepamirš per ilgą laiką. Valio, nauja valdyba! Pradžiai puiki!

Sportas. Ne tiktai Teatralis Skyrius puikiai gyvuoja, bet ir sporto skyriai. Beveik kasdieną anglų laikraščiuose Vyčių vardas skamba. Basketball skyrius eina į rungtynes su tvirčiausiais skyriais apylinkėje. Tiktai pereitą savaitę sumušė Vyčiai Assumption College kamandą: 26—21. Pirm susidūrimo su Vyčiais, jie nebuvo pralaimėję per tris metus. Tas rezultatas parodo, kokio drūtumo yra Vyčių kamanda. Ir didžiuojamės tuomi, kad netikėtai vardas yra lietuviškas, bet kad ir visi žaidikai yra tikri lietuviai. Į kamandą įeina sekanti nariai: menageriai—Zigmas Kaulakis ir A. Abračinskas; žaidikai: Vincas Sudeskas, A. Karpavičius, J. Jurgelionis, J. Vaškelevičius, K. Zinkus, S. Vaškelevičius ir P. Jurgelionis.

Vėliaus bus paskelbta viso sezono rekordai. Dabar ruošiasi Worcesteriečiai del žaidimo su Montello Vyčiais. Praeituose metuose Worcesteriečiai laimėjo ir tikime kad tą garbę išlaikys ir šiais metais. **Raporteris.**

HOMESTEAD, PA. Negalima apleisti nepamirėjus kelių įvykių, nors jie gerokai pavėluota.

Vestuvės Vyčių Centro Valdybos vice-pirmininko Jono J. Grėbliūno su p-le M. Didelaite iš St. Clair, Pa. Juodu surišo moterystės ryšiu kun. Miezvinskas šv. Kazimiero Bažnyčioj, St. Clair, Pa., lapkričio 25 d., 1924 m. Del jaunavedžių ir pulko buvo įrengta specialės sėdynės ir klaupyklos kitoj pusėj grotelių. Kadangi p-lė M. Didelaite priklausė prie Bažnytinio choro, tai per mišias choras gražiai giedojo. Visas pulkas ėjo in corpore prie Šv. Komunijos, kas darė gilaus išpūdžio. Vestuvės buvo jaunosios tėvo namuose, kur visi pažystami ir draugai linksminos per visą dieną.

Kitos dienos rytą, jaunavedžiai apleido St. Clair ir vakare atsidūrė Pittsburgh'e. Stotyje laukė būrys draugų ir automobiliais parvežė juos į Homestead'ą.

Trečią vakarą, t. y. lapkričio 27 d., įvyko užbaigimas vestuvių (Homestead'e). Pas pp. Bulevičius tuo tikslu surengta vakarienė, kame dalyvavo didelis skaičius gerb. J. Grėbliūno giminių ir draugų. Išrėdytame kambaryje, prie dviejų ilgų stalų, apkrautų valgiais, svečiai susėdo. Gerb. Kun. S. J. Čepanonis sukalbėjo malda. Visiems pavalgus, svečiai pradėjo teikti jaunavedžiams linkėjimus. Ir visi nuoširdžiai sveikino jaunavedžius ir linkėjo jiems laimingos ateities. Kun. S. J. Čepanoniui atkalbėjus malda, tęsėsi dainos ir žaidimai. Ir skirstėsi visi linksmi namon po gražaus pasilinksminimo. Gražios kloties naujai šeimynėlei!

Vakarienė. Laukdama Naujų Metų, gruodžio 31 d. vakare, L. V. 11-ta kp. surengė vakarienę (Sv. Petro ir Pauliaus pobažnytinėj svet.). Žmonių buvo pusėtinai daug. Vakarienė, dėka darbščių šeiminių, buvo labai puiki. Baigiant valgyti, kalbėjo gerb. kun. S. Čepanonis, kun. Garmus, p-lės O. Pikučiūtė, B. Vaškiūtė, pp. J. Grėbliūnas, V. Krauzlis, A. Katilius ir kiti. Dainavo choras po vadovystę S. Kimučio, ir solo p-lė A. Aučiūtė. Visus ypatingai stebino didelis popierinis laikrodis, kuris, be mažiausios klaidos, rodė paskutinius senų metų valandas. Po vakarienės dar žaista iki nauji metai jau gerai prasi-dėjo. Pelnas paskirtas parapijai. Už paruošimą vakarienės, dėka priklauso komisijai: p-lėms A. Muzikauskiūtei, O. Dimšiuitei, A. Aučiūtei, A. Miliūniūtei ir A. Onaičiui, J. Grėbliūnui ir J. Bulevičiui.

Vaidinimas. Sausio 11 d., Sokolų Svet., L. V. 11-ta kp. vaidino triveiksmę komediją—„Meilė—Visų Ligų Gydytoja,” kuri publiką labai prijuokino. Taip pat statyta „Lietuvos Grėbėjos,” kas padarė gražaus įspūdžio. Žmonių buvo pilna svetainė. Vakaras nusisekė kopukiausiai.

Jobas.

WATERBURY, CONN. Lietuvos Vyčių 7-ta kp. surengė įvairių vakarą š. m. sausio 25-tą d., Šv. Juozapo parap. svetainėj. Vadovaujant muz. A. Aleksiui, išpildyta tokia programa:

Dialogą—„Singelio Bankrutą” vaidino J. Mažeika ir A. Vaitkus.

Duetą—„Skambančios Stygos” gana gerai padainavo J. Baranauskaitė ir A. Liutkiūtė.

Apie jaunimo uždavinius gražią prakalbą pasakė gerb. kun. A. Mockus.

Scenos veikalėlį—„Kūmutės”—gyvai atvaidino sekan-ti asmenys: „Dūdienė”—A. Liutkiūtė, „Dūda”—J. Mažeika, „Jonukas”—P. Jeneliūnas, „Ona”—O. Andruškevičiūtė, „Daktaras”—J. Aleksandravičius, „Kūmutės”—O. Gečioniūtė, J. Pociūtė, M. Stankiūtė, S. Paulauskaitė ir Z. Zanavičiūtė. Po programo smagiai žaista lietuviški žaidimai ir šokta. Vyčių naujai suorganizuotos orkestrės (Mažeika, Aleksandravičius, Jokša, Vaitkus) muzika visus tikrai džiugino.

Žmonių atsilankė pilna svetainė. Visi patenkinti iš-siskirstė namučių.

Kuopos naudai pelno liko suvirš \$100.00.

Sausio 11-tą d. įvyko kp. mėnesinis susirinkimas. Išrinkta kontrolės komisija—A. Liutkiūtė ir J. Mažeika. Šiame susirinkime paaiškėjo, kad delei praeitų metų buvusių raštininkų apsilėidimo, kuopoje įvyko daug nesusi-pratimų, kas paliečia narių duokles. Šiaip jau mūsų jaunimas gražiai darbuojasi. Darbštesni priklauso prie choro bei dramos skyriaus.

Žibutė.

CHICAGO, ILL. Vakaras pasisekė. L. Vyčių Centro Valdybos sumanytas ir surengtas vakaras š. m. vasario 11 d. Dreamland salėj tikrai gerai pasisekė.

Publikos buvo apie 1,400. Jos tarpe matėsi gan įžymus skaičius inteligentų.

Didžiausio įdomumo ir entuziazmo sukėlė lietuvių ir apskritai europiniai šokiai. Tik gaila, kad daugelis pačių lietuvių, ypač iš jaunesniųjų, jų nebemoka. Svetimtau-

čiai gi didžiausiu smalsumu žiūrėjo į mūsų sukstinį, suliejusį visą milžinišką minią į plastingai judantį šokėjų būrį.

Dreamland'o salė pirmu kart išvydo lietuvių šokius, o orkestra pirmu kart juos grojo ir tenka pasakyti, kad grojo puikiai, griausmingai. Tokiai orkestrai neprilygt profanų arba pus-muzikantų benams, orkestrams. Lietuvių šokių dvasia tik čia galėjo pilnai išsireikšti.

Tad ir nenuostabu, kad po sukstinio publika iškėlė triukšmingas ovacijas, o rimtesni svetimtaučiai reiškė pasigailėjimo „amerikoniškų” šokių menkumu.

Orkestros vedėjui ir muzikantams susidomėjus, kur galima gaut lietuviškų šokių gaidų, vakaro rengėjai jiems dovanavo tas, kurias šį vakarą vartojo. Tebūnie jiems atmintis! Nenusistebėsim, jei kitą kartą jie dar majestotingiau juos pagros. O kai kurie tautiečiai sako, kad nebūt dyvų, jei gražią dieną „noriu miego” išvystume besokant „ant steitstryčio” ir kitose Chicagos dalyse...

Atmokėjus gan dideles išlaidas, liks ir pelno.

Vakaras tuo būdu bus pavykęs visais žvilgsniais.

?

HOMESTEAD, PA. Vyčiai darbuojas. Sausio 25 dieną L. Vyčių 11 kp. susirinkime nauja valdyba paėmė kuopos vairą. Juozas Bulevičius, nuo seniau darbštus narys, liko pirmininku, Pranas Švetkis—jo pagelbininku, Petronėlė Aučiūtė—raštininkė. Petronėlė seka savo darbščios sesutės Anelės pavyzdį. Jonas Grėbliūnas išrinktas režisieriu. Kasos Globėjai—Antanina Muzikauskiūtė ir Jieva Kazačioniūtė. Dramos komisija—Kl. Bardzilauskas, Jonas Grėbliūnas, varg. S. Kimutis ir Juozas Bulevičius.

Išrinkta ir kitos komisijos.

Nutarta iškilmingai minėti šv. Kazimiero dieną—kovo 4-tą. Programa bus vėliaus pranešta.

Pas mus atvažiavo iš Rochesterio (N. Y.) Vladas Pikūnas ir išsivežė iš Homestead'o Anelę Aučiūtę, vieną darbingiausią Vyte (Matyt, Homestead'o jaunikaičiai snaudžia, kad leidžia išvežt tolimiems „perėjunams.” R.). Šliūbas buvo sausio 30 dieną. Bažnyčia buvo išpuošta gėlėmis. Mišias laikė kun. S. J. Čepanonis, asistavo kun. A. Jurgutis ir kun. J. Vaišnoras. Ilgiausių metelių!

Korespondentas.

CHICAGO, ILL. „Klaipėdos Julė” scenoj. 13-tai kuopai pakvietus, L. Vyčių Chicagos apskričio choras š. m. sausio 25 d. School Hall svetainėj statė Herberto dviejų aktų operetę—„Klaipėdos Julė.”

Orkestrai, solistams ir chorui dirigavo muz. A. Pocius. Vaidinimo sritį prižiūrėjo ir nustatė Justas Balsis.

Veikiantieji asmenys ir solistai buvo šie: St. Lauraitienė—Julė, V. Volteraitė—Viltis, J. Ramanauskas, Baltus Kuklys, K. Pažerskis—Kazys, A. Benaitis—Šiaulys, J. Pivariūnas—Kuprys, Pr. Juška—Stanys, J. Balsis—Genys, M. Šlapikaitė—Aldina, O. Pėstininkaitė—Gražutė, E. Jovaišaitė—Rūta.

Vaidinimu visų domė traukė A. Benaitis. Jis scenoj, kaip namie. Jo vaidinimas naturalus ir tikrą, naturalų vaizdą sukuria.

Dainavimu pažymėtinas Jonas Ramanauskas. Taip pat V. Volteraitė pirmam akte gyvai pasirodė, bet antrame kažin kas gerklėn „išoko.”

Kai kurie kiti solistai nebloginai vaidino, kiti dainavo, bet buvo ir apysilpnų. Aršiausia tas, kad į sceną eina be įsitikėjimo, „išsigande” ir ten savo partijas stengias bile kaip, bile graičiau atlikt.

„Klaipėdos Julė,” kaip veikalas, nieko ypatingo. Muzikalės pusės nuotaika lengva, rami, vaidinimas taip pat. Tačiau trūksta momentų, kurie sugriebę vaidentuvę ją sužavėtų. „nuneštų” į svajonių dausas. To nėra.

Publikos šį kartą buvo pilna salė, arti 700 žmonių.

Tlu—na.